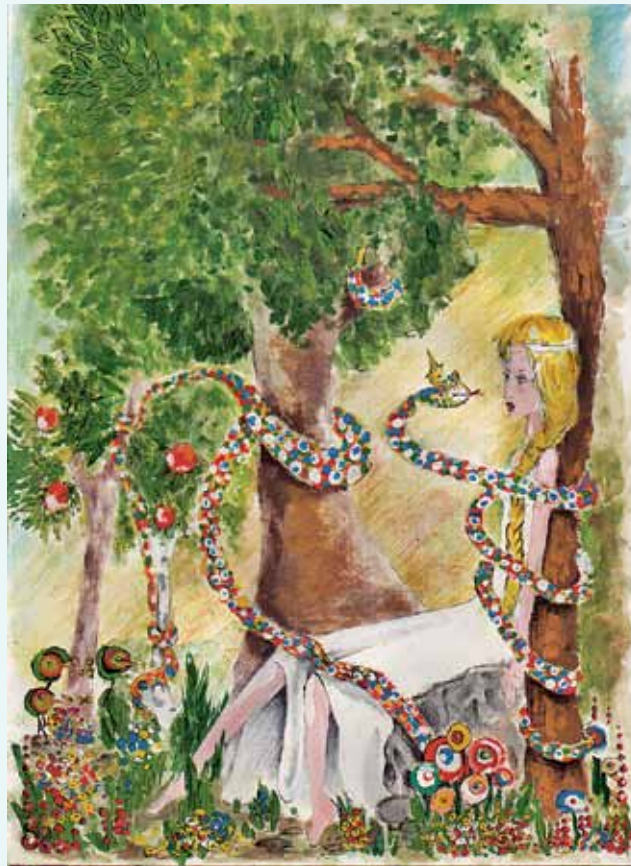

TAUTINIŲ bendrijų 2012 naujienos Nr. 2 (41)

Lietuvos tautinės bendrijos fotografijose. Baltarusės.

Balandžio 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmų antro aukšto fojė atidaryta tarptautinio vaikų ir jaunimo darbų konkurso „Kelionių pasakos“ paroda, kurią surengė Kauno M. Dobužinskio rusų kultūros ir estetinio lavinimo centras.

Olga Andrijec (13 m., Ukraina). Linksma nuotaka.

Viktorija Berezniova. (18 m., Lietuva). Eglė – žalčių karalienė.

p. 11

MUZIEJŲ METAI 2012

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į tai, kad 2012 m. minimas pirmojo viešo 1812 m. įkurto Lietuvos muziejaus – Dionizo Poškos Baublių 200 metų jubiliejus, nutarė paskelbti 2012-uosius Muziejų metais. Muziejų metų programos tikslas – atkreipti valstybės ir visuomenės dėmesį į muziejų vykdomą svarbią misiją saugoti kultūros ir istorijos vertybes bei šviesti visuomenę.

p. 12

Šiandien Vikipedija yra tapusi neatsiejamu informacijos paieškos įrankiu daugeliui interneto vartotojų. Neretai joje parašyti tekstai yra labiau skaitomi nei oficialūs įstaigų bei organizacijų tinklalapiai. O ką šioje informacijos jūroje galima rasti apie Lietuvos tautines mažumas?

p. 15

WIKIPEDIJA
Laisvoji enciklopedija

Gegužės 5 d. Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazija skambėjo nuo vokiškų dainų ir melodijų. Čia vyko Baltijos šalių vokiečių bendrijų dainų šventė.

p. 8

Leidinių spaudai parengė

Redakcinė komisija

Adresas: Tautinių bendrijų namai,
Raugyklos g. 25, LT-01140 Vilnius.

Tel./faksas (8-5) 216 04 08

el.paštas. tbn@takas.lt

ISSN 2029-7394

Tiražas: 200 vnt.

Redakcinės komisijos nuomonė
nebūtinai sutampa
su autorių nuomone

M a k e t a v o

Mindaugas Markevičius

T u r i n y s

KULTŪROS MINISTERIJOJE

Romų integracijai į Lietuvos visuomenę – 2012 – 2014 metų veiklos planas.....	2
Surengta diskusija apie romų integraciją.....	2

AKTUALIJOS

Lietuvos žydų kultūros savaitė Briuselyje	2
Ministras A. Gelūnas susitiko su ESBO aukštuoju komisaru	3
Tautinių bendrijų tarybos posėdis Seime.....	3
Lietuva ir Ukraina bendradarbiaus tautinių mažumų kultūros išsaugojimo srityje.....	4
Minėjo Tarptautinę romų dieną	4
Tautinės mažumos tarptautinės teisės požiūriu.....	5
S. I. Bogavičienė. Penkiolika Akmenės latvių draugijos „Sakta“ metų	6
J. Kochanskas. Alytuje dešimt metų veikia rusų šeštadieninė mokykla.....	7
R. Miuller. Baltijos šalių vokiečių bendrijų chorai susirinko Klaipėdoje.....	8
K. Kolbasnikovas. Vilniaus baltarusiai paminėjo Baltarusijos nepriklausomybės metines.....	9
L. Bartkienė. „Santykiai su žmonėmis viską kompensuoja“, - sako Lietuvos uzbekų draugijos „Pachtakor“ pirmininkė G. Zujienė.....	10
„Kelionių pasakos“ Vyriausybės rūmuose.....	11
V. Karinauskienė. Iš Ch. Frenkelio vilos sklinda žydų kultūros šviesa	12
Rusų bendruomenė Marijampolėje puoselėja savo tradicijas	14
Lietuvos totorių istorijos atspindžiai – fotografijų parodoje Seime	14
D. Babilas. Lietuvos tautinės mažumos „Vikipedijos“ puslapiuose	15
Molbertas ir teptukas tapo gyvenimo dalimi.....	16

NAUJOS KNYGOS

J. Rumša. Nuo Kauno geto iki Paryžiaus salonų	17
J. Rumša. Jį mylėjo visi... ..	18
Lietuvos patirtis įdomi tautinėms mažumoms	18

PRO MEMORIAM

Rusų bendruomenė neteko aktyvaus ir tauraus bendražygio	19
---	----

TAUTINĖS MAŽUMOS UŽSIENYJE

FUEN – Europos tautinių mažumų federacinė sąjunga.....	20
Latvijoje ir latvių, ir tautinių mažumų mokyklų mokiniai laiko vienodą valstybinį egzaminą.....	20

S U M M A R Y.....	19
--------------------	----

Romų integracijai į Lietuvos visuomenę – 2012 – 2014 metų veiklos planas

Kultūros ministras Arūnas Gelūnas 2012 m. kovo 20 d. įsakymu patvirtino Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2012 – 2014 metų veiklos planą.

Jame numatyta plėtoti romų vaikų ir suaugusiųjų švietimą. Tuo tikslu bus organizuojamas neformalus romų vaikų ugdymas, kompiuterinio raštingumo, valstybinės kalbos kursai, parengtos rekomendacijos dėl romų kalbos mokymo priemonių įtraukimo į ugdymo procesą, bus įsteigti mokytojų, dirbančių su romų vaikais, padėjėjų etatai ir kt.

Bus siekiama ugdyti romų vaikų ir suaugusiųjų socialinius įgūdžius. Dėl to numatyta organizuoti romų vaikų dienos centrus, vasaros stovyklas, įgyvendinti sveikos gyvensenos ugdymo projektus, teikti romams informaciją Lietuvos Respublikos pilietybės, asmens dokumentų klausimais.

Plane daug dėmesio skiriama romų įtraukimui į darbo rinką.

Numatyta skatinti toleranciją

ir romų kultūros sklaidą, išleisti lankstinuką apie romų holokausto aukas 1941-1945 metais, šios tautinės mažumos tradicinių dainų kompaktinę plokštelę, iliustruotą romų istorijos leidinį, rengti seminarus jų nediskriminavimo klausimais, gaminti plakatus, reklaminius klipus ir kitą medžiagą romų nediskriminavimo klausimais, į bendrojo ugdymo programą įtraukti medžiagą apie romų istoriją, etnokultūrą.

Romų integracijos į Lietuvos visuomenę plano paskirtis – skatinti romų dalyvavimą visuomenės gyvenime, mažinti socialinę atskirtį, didinti romų bendruomenės sąmoningumą ir visuomenės toleranciją.

Planas parengtas įgyvendinant pernai balandį priimtą Europos Komisijos komunikatą „Dėl Europos Sąjungos romų nacionalinių strategijų plano iki 2020 metų“.

Kultūros ministerija koordinuos veiklos plano priemonių įgyvendinimą, o stebėseną atliks kultūros

ministro įsakymu sudaryta nuolatinė tarpinstitucinė darbo grupė.

Veiklos plano priemonės bus finansuojamos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Europos Komisijos programos „Progress“ lėšomis.

Pažymima, kad pasibaigus veiklos plano galiojimui 2014 m., 2015 m. bus priimtas naujas romų integracijos dokumentas.

Veiklos planas buvo reikalingas kompleksiskai spręsti romų bendruomenės problemas, kurios šiuo metu egzistuoja švietimo, įdarbinimo, visuomenės pažiūros į romus srityse. Kaip pažymima dokumente, per pastarąjį dešimtmetį ketvirtadalis romų mokėsi tik pradinėje mokykloje ir yra baigę 1 – 4 klases. Dauguma romų pagrindinio ir vidurinio išsilavinimo neįgyja. Išsilavinimo trūkumas riboja romų galimybes susirasti darbą. Kaip parodė tyrimai, 56,7 proc. suaugusių romų nedirba jokio darbo, dauguma (83,2 proc.) neturi specialybės.

Surengta diskusija apie romų integraciją

Kultūros ministerija pakvietė nevyriausybinę organizaciją balandžio 13 d. diskutuoti apie Lietuvos romų integracijos galimybes bei kryptis. Apskritojo stalo diskusijoje dalyvavo Lietuvos čigonų bendrijos „Čigonų laužas“, Romų integracijos namų, Romų visuomenės centro, Žmogaus teisių centro, Lietuvos sakaliukų sąjungos, Nacionalinio

socialinės integracijos instituto, Socialinio įdarbinimo agentūros „Sopa“, Lietuvos vaikų fondo, Etninių tyrimų instituto atstovai.

Diskusijos metu kartu su Socialinės apsaugos ir darbo, Švietimo ir mokslo ministerijū, Ugdymo plėtotės centro, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus vi-

suomenės sveikatos biuro atstovais buvo analizuojami nevyriausybinių organizacijų pasiūlymai romų švietimo, įdarbinimo, būsto, sveikatos apsaugos srityse.

Diskusijos dalyviai sutarė, kad būtina parengti tarpinstitucinį veiklos planą, kurį vykdant būtų galima kompleksiskai spręsti romų problemas bei įtraukti į šį darbą ir savivaldybes.

Lietuvos žydų kultūros savaitė Briuselyje

Gegužės 10 d. Briuselyje prasidėjo Lietuvos žydų kultūros savaitės renginiai, kuriuos organizavo Lietuvos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje, bendradarbiaudama su Lietuvos užsienio

reikalų ir kultūros ministerijomis, Belgijos žydų bendruomenės kultūros centru Briuselyje.

Vakaro metu buvo atidarytos dvi parodos – „Žydų praeities pasaulis –

šiandienos viltis“, atskleidžianti Holokausto faktus per jį išgyvenusių žmonių istorijas, ir Raimondo Paknio fotografijų paroda „Tylos garsai“, vaizduojanti Lietuvos žydų bendruomenių gyvenimą.

Ministras A. Gelūnas susitiko su ESBO aukštuoju komisaru

Kovo 27 d. kultūros ministras Arūnas Gelūnas susitiko su Lietuvoje viešėjusiu Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) aukštuoju komisaru tautinių mažumų klausimais Knutu Volebeku (Knut Vollebaek).

Susitikimo metu buvo aptarti Lietuvoje vykdomos tautinių mažumų politikos, teisinio tautinių mažumų padėties reguliavimo, kalbų vartojimo viešajame gyvenime klausimai.

Ministras aukštąjį komisarą informavo apie Kultūros ministerijoje rengiamus teisės aktų projektus ir ilgalaikes programas, kuriomis numatoma užtikrinti Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų teisių ir laisvių apsaugą, skatinti tautinių mažumų atstovų integraciją į valstybės gyvenimą ir jų tapatumo išsaugojimą, prisidėti prie tarptautinių santykių darnos stiprinimo šalyje.

Aukštasis komisaras domėjosi, kaip Lietuvoje rengiamas Tautinių

mažumų įstatymas, kaip įgyvendinamas Švietimo įstatymas, kokia yra Lietuvos romų padėtis.

ESBO aukštojo komisaro užduotis yra reaguoti į ESBO regione kylančias etnines įtampas ir užkirsti joms kelią naudojant preventyvias diplomatinės priemonės.

Įsteigti šį postą ESBO pirmtakė Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija nusprendė 1992 m. K. Volebekas komisaro pareigas eina nuo 2007 m. Jo biuras įsikūręs Hagoje.

Tautinių bendrijų tarybos posėdis Seime

Kovo 26 d. Seimo Lietuvos Tarybos salėje vyko Tautinių bendrijų tarybos išvažiuojamasis posėdis.

Posėdyje dalyvavo Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Arminas Lydeka, šio komiteto narės Dalia Kuodytė, Ona Valiukevičiūtė.

Posėdyje taip pat dalyvavo Ministro Pirmininko tarnybos, Kultūros, Užsienio reikalų ministerijų, Tautinių bendrijų namų atstovai.

Posėdyje, kuriam pirmininkavo Tarybos pirmininkas Mahiras Gamzajevs, buvo aptartas tautinių santykių teisinio reguliavimo aktualijos, pareikšta nuomonių dėl parengtos ir toliau tobulinamos Tautinių mažumų įstatymo koncepcijos, aptartas Lietuvos tautinių bendrijų dienos, kaip atmintinos, įteisinimas įstatymu.

Šiuo metu Lietuvoje nėra specialaus įstatymo, nustatančio asmenų, priklausančių tautinėms mažumoms, teisių ir laisvių apsaugą. Dar 1989 m. priimtas Tautinių mažumų įstatymas, vėliau papildytas ir pakeistas, nekartą buvo pratęstas ir nustojo galioti 2009 m. gruodžio 31 d.

Kultūros ministerijos koordinuojama tarpinstitucinė darbo grupė, į kurią įeina ir tautinių bendrijų atstovai, 2011 m. parengė Tautinių

mažumų įstatymo numatomo teisinio reguliavimo koncepcijos projektą, kurio pagrindu turi būti rengiamas Tautinių mažumų įstatymas.

Lietuva yra ratifikavusi daugelį tarptautinių sutarčių, užtikrinančių žmogaus teises, taip pat Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją (toliau – Konvencija). Konvencijos nuostatos tapo sudėtine Lietuvos teisinės sistemos dalimi. Asmenų, priklausančių tautinėms mažumoms, teisės ir laisvės užtikrinamos Konstitucija, Lygių galimybių, Švietimo, Nacionalinio saugumo pagrindų, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos, Visuomenės informavimo ir kitais įstatymais.

Dėl specialaus Tautinių mažumų įstatymo poreikio Tarybos narių nuomonės išsiskyrė. Lietuvos lenkų sąjungos sekretorius, Tarybos narys Edvardas Trusevičius teigė, kad įsta-

tymas reikalingas emociškai, nes tada tautinės mažumos jausis saugesnės. Tarybos nariai - Gudų kultūros draugijos Lietuvoje pirmininkas Fiodoras Niunka, Vilniaus latvių draugijos pirmininkė Gunta Rone, Lietuvos estų draugijos pirmininkė Liia Urman sakė, kad toks įstatymas tautinėms mažumoms reikalingas. Tuo tarpu Labdaros ir paramos fondo „Vilniaus klodai“ pirmininko, lenkų bendruomenės atstovo, Tarybos nario Ryšardo Maceikianeco nuomone, tautinių mažumų atstovų teises reikia užtikrinti per bendruosius įstatymus, o Tautinių mažumų įstatymo nereikia, nes jis izoliuotų tautines mažumas.

Kaip posėdžio dalyvius informavo Kultūros ministerijos atstovai, toliau dirbama prie Tautinių mažumų įstatymo koncepcijos. Dėl to formuojama nauja darbo grupė.

Posėdyje taip pat kalbėta apie Atmintinų dienų įstatymo pakeitimo projektą, kuriuo siekiama įprasmiti šalies tautinių bendrijų indėlį į Lietuvos valstybingumo kūrimo procesą.

Priėmus įstatymą būtų įtvirtintas Lietuvos tautinių bendrijų dienos, kaip atmintinos, paminėjimas.

Tokia diena siūloma įteisinti sausio 25-ąją. Būtent šią dieną 1323 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Gediminas išsiuntė žinią Liubeko, Zundo, Bremeno, Rostoko, Magdeburgo, Kelno ir kitų miestų piliečiams, kviesdamas įvairių profesijų ir amatų atstovus

atvykti į Lietuvą ir apsigyventi. Jiems buvo žadama sudaryti kuo palankiausias gyvenimo ir darbo sąlygas. Šis Gedimino laiškas simbolizuoja tolerancijos, draugiško įvairių tautų sugyvenimo Lietuvoje dvasią.

Kaip Tarybos narius informavo A. Lydeka, atitinkamas įstatymo projektas parengtas ir užregistruotas Seime.

TBN inf.

Lietuva ir Ukraina bendradarbiaus tautinių mažumų kultūros išsaugojimo srityje

Balandžio 12 d. Ukrainos ministro pirmininko Mykolos Azarovo vizito į Lietuvą metu pasirašyta tarpžinybinė Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Ukrainos kultūros ministerijos 2012-2015 metų bendradarbiavimo programa. Programą Kultūros ministerijos vardu pasirašė viceministras Gediminas Rutkauskas, Ukrainos kultūros ministerijos var-

du – Ukrainos ambasadorius Lietuvoje Valerijus Žovtenko.

Kultūrinis bendradarbiavimas tarp Lietuvos ir Ukrainos yra labai intensyvus. Ypač svarbus bendradarbiavimas istorinių sąsajų turinčio abiejų valstybių kultūros paveldo srityje. Sėkmingai įgyvendinamos su bendru istoriniu-kultūriniu Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės paveldu susijusios iniciatyvos.

Sutartimi šalys, be kita ko, įsipareigojo bendradarbiauti ir tautinių mažumų kultūros išsaugojimo srityje, pagal savo galimybes skatinamos lietuvių tautinės mažumos Ukrainoje ir ukrainiečių tautinės mažumos Lietuvos Respublikoje iniciatyvas puoselėti tautinį tapatumą.

TBN inf.

Minėjo Tarptautinę romų dieną

Balandžio 12 d. Tautinių bendrijų namuose Vilniuje Lietuvos čigonų bendrija „Čigonų laužas“ ir Romų visuomenės centras surengė Tarptautinės romų dienos minėjimą.

Šia proga romų bendruomenę sveikino Lygių galimybių kontrolierė Aušrinė Burneikienė, Seimo narys Kazimieras Uoka, Kultūros ministerijos Tautinių mažumų reikalų skyriaus vedėjas Kastytis Minkauskas, JAV ambasadorės Lietuvoje pavaduotoja Anne Hall, Tautinių bendrijų tarybos pirmininkas Mahiras Gamzajevas.

Renginyje buvo pristatytas bendrijos „Čigonų laužas“ projektas „Europos romų kultūros ir verslo parkas „Bahtalo drom“. Šiuo projektu bus siekiama iškelti romus iš aplinkos, kuri trukdo jų resocializacijai, sukurti naują palankią erdvę jų integracijai, verslui, kultūrinės tapatybės išlaikymui, o taip pat suteikti galimybių

Eišiškių romų ansamblio vadovas Jonas Matuzevičius, Lietuvos čigonų bendrijos „Čigonų laužas“ prezidentas Josifas Tyčina, Romų visuomenės centro direktorė Svetlana Novopolskaja

įgyti reikalingų socialinių ir darbinių įgūdžių bei apmokyti perspektyvių ir patiems romams priimtinių profesijų.

Per paskutinius penkiolika metų Europos Sąjungoje ypač susirūpinta romų socialine integracija, švietimu, kultūra, dalyvavimo savivaldoje, politinėje veikloje galimybėmis. Šalys-narės buvo raginamos sukurti

ir įgyvendinti romų integracijos į visuomenę programas.

Manoma, kad Europos Sąjungos šalyse gyvena apie 7-8 mln. romų tautybės žmonių, o visoje Europoje – apie 15 mln. Lietuvoje romų yra apie 3 tūkst. Tikslus skaičius bus žinomas, paskelbus 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis.

Tautinės mažumos tarptautinės teisės požiūriu

Balandžio 20 d. Seimo Žmogaus teisių komitetas ir Mykolo Romerio universitetas surengė tarptautinę konferenciją „Tautinės mažumos ir tarptautinė teisė“.

Konferencijoje dalyvavo šalies valstybinių institucijų, akademinės visuomenės, nevyriausybinų organizacijų, tarp jų tautinių bendrijų, atstovai.

„Tautinių mažumų klausimai sulaukia didesnio akademinės visuomenės dėmesio. Konferencijoje dalyvauja Europos Tarybos Patariamojo komiteto atstovai. Esu įsitikinęs, kad tai leis geriau atskleisti tautinių mažumų problemas ir jų sprendimo būdus“, - sakoma kultūros ministro Arūno Gelūno sveikinime konferencijos dalyviams.

Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininkas Arminas Lydeka pažymėjo, kad Lietuvoje tautinės mažumos turi visas galimybes dalyvauti politiniame gyvenime, puoselėti savo kalbą, kultūrą ir tradicijas. „Lietuvos įstatymai atitinka tarptautinius žmogaus teisių standartus“, - sakė parlamentaras.

Kultūros viceministras Stanislav Vidtmann savo pranešime nušvietė ministerijos darbą rengiant naujo Tautinių mažumų įstatymo koncepciją, pažymėjo Tautinių bendrijų tarybos kaip ministerijos patariamojo organo veiklos svarbą, kompensacijų už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą mokėjimą.

Kaip vieną svarbiausių problemų S. Vidtmann įvardijo romų integraciją.

„Žemas išsilavinimo lygis, didelis nedarbas, narkomanija, bendruomenės uždumas, specifinės tradicijos, įvaizdis visuomenėje trukdo romų integracijai“, - sakė viceministras.

S. Vidtmann kalbėjo apie ministerijos atliekamą darbą su romais. Priimtas Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2012-2014 metų

Kultūros viceministras Stanislav Vidtmann

veiklos planas, kuriame numatyta plati romų švietimo, dalyvavimo visuomenės gyvenime, socialinės atskirties mažinimo programa. Taip pat numatyta parengti tarpinstitucinių veiklos planą, kurį vykdant būtų galima kompleksiskai spręsti romų problemas bei įtraukti į šį darbą ir savivaldybes.

Taikos instituto direktorė, Europos Tarybos (ET) Patariamojo komiteto narė doc. Sia Akermark Spiliopoulou pažymėjo, kad Lietuvos teisinė sistema laikosi Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos ir siekia įgyvendinti tarptautines rekomendacijas.

Kalbėdama apie problemas Lietuvoje dėl tautinių mažumų švietimo, ji kaip problemišką nurodė romų tautinės mažumos situaciją, tuo tarpu lenkų tautinės mažumos prieštarinčiai sutiktam Švietimo įstatymui pastabų teigė neturinti.

„Lietuvos švietimo įstatymas buvo redaguojamas ir vėliau keičiamas, džiaugiuosi, kad gavau informaciją, kad finansavimo sistema buvo peržiūrėta, o dėl tautinių mažumų poreikių įvertinimo dabar, po neseniai vykusio gyventojų surašymo,

jau yra galimybė gauti tą informaciją ir galima įvertinti mažumų poreikius“, - sakė S. Akermark Spiliopoulou.

Konferencijoje pranešimus taip pat skaitė ET Patariamojo komiteto atstovė Charlotte Altenhoener-Dion, Vaiko teisių apsaugos kontrolierė dr. Edita Žiobienė, Tautinių bendrijų tarybos narys Vitalijus Karakorskis, Vilniaus Jono Pauliaus II gimnazijos direktorius Adam Blaškevič, Mykolo Romerio universiteto profesorius Saulius Katuoka, šio universiteto docentai Laurynas Biekša, Pavelas Ravluševičius, lektorės Aistė Račkauskaitė, Laima Vaigė, Kristina Vyšniauskaitė-Radinskienė, Baltstogės universiteto Vilniaus filialo dėstytoja dr. Elžbieta Kuzborska.

Pranešimuose buvo plačiai aptartos asmenų, priklausančių tautinėms mažumoms, teisės į švietimą ir mokymą, gimtąją kalbą, informaciją, nagrinėta tautinės ir religinės neapykantos kurstymo draudimo, nediskriminavimo principo problematika, vietovių, gatvių pavadinimų bei kitų topografinių ženklų rašymo mažumos kalba ir kiti klausimai.

TBN inf.

Penkiolika Akmenės latvių draugijos „Sakta“ metų

Prieš penkiolika metų, 1997 m. kovo 1 d., įsikūrė Akmenės latvių draugija „Sakta“ („Sagė“). Per tą laiką suruošta dešimtys vakarų, susitikimų, koncertų, įdomių išvykų, pati draugija priėmė daug svečių.

Spodra Irena BOGAVIČIENĖ

Akmenės rajono latvių draugijos „Sakta“ pirmininkė

Po Tautos namų stogu

1996 m. Akmenėje buvo atidaryti Tautos namai. Šio etninio centro vadovė Julija Almanienė puoselėjo viltį, kad susiburs latvių draugija. Taip ir įvyko. Iškart ėmėmės darbo. Po pusės mėnesio kartu su Tautos namais, kultūros paveldo specialistais ir savivaldybe surengėme latvių etnokultūros dienas. Į svečius atvyko Rygos etnokultūros centro kapela „Muskačka spelmani“. Rygiečiai mums padovanojo apie pusšimtį latviškų knygų, surinktų iš Latvijos mokslų akademijos ir Rašytojų sąjungos bibliotekų. Rygiečiai, sugrįžę namo, per šalies dienraštį „Diena“ pranešė, kad Akmenės latviams reikalinga pagalba. Į šią žinią atsiliepė žurnalistė Anita Banzinia iš Dobelės rajono Latvijoje ir kiti. Pas mus koncertavo Dobelės rajono liaudies dainų ansamblis „Pudurs“, šokių kolektyvas „Dobelnieks“.

Dalyvavome minint Alkiškių evangelikų – liuteronų bažnyčios 140 ir 150 metų jubiliejus.

Bendraujame su Akmenės rajono „Bočių“ draugija.

Nusidriekė kelionių maršrutai

Palaikome tamprius ryšius su Joniškyste, Klaipėdoje, Būtingėje, Vilniuje gyvenančiais mūsų tautiečiais. Lancomės vieni pas kitus, bendraujame, semiamės patirties, siekiame išsaugoti savo kalbą. Tam tikslui tarnauja ir nuo 2002-ųjų metų Akmenėje veikianti latvių sekmadieninė mokykla. Mokykla dalyvavo Lietuvos tautinių bendrijų šeštadieninių-sekmadieninių mokyklų festivaliuose.

Kasmet rengiame ekskursijas į domesnes Latvijos ir Lietuvos vietas.

Ilgam išliko išpūdžiai, kuriuos patyrėme susitikimuose su Latvijos Prezidentu Valdu Zatleriu, Latvijos ambasadoriais Lietuvoje Ačiu Sjančiu, Hardijumi Baumaniu, Martinšu Virsiu, Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Letonikos centro vadovu Alvydu Butkumi, Klaipėdos bei Rygos studentais ir kt.

Mus aplankė Australijos latvių delegacija. Apie tai buvo patalpinta informacija tinklalapyje www.latvian-online.lv.

Malonu, kad mūsų veikla domimasi, apie ją skleidžiama informacija. Per penkiolika metų laidas apie mūsų draugiją rengė keturios įvairios Latvijos televizijos. Akmenės rajono laikraštis „Vienybė“, „Šiaulių kraštas“, Dobelės „Zemgale“ spausdino medžiagas apie mūsų keliones, renginius. Mes patys parengėme leidinuką apie Akmenės rajono latvius ir mūsų draugiją.

Tris kartus dalyvavau Pasaulio latvių konferencijose Rygoje. Apie Pasaulio latvių draugijas yra išleista knyga, kurioje aprašyta ir mūsų veikla. „Saktos“ vardas paminėtas knygoje apie Akmenės kraštą „Akmenė. Žiemgalių žemė“.

Istorija skaičiuojama šimtmečiais

Mūsų draugijai – tik penkiolika metų, tačiau latvių šiame Lietuvos kampelyje istorija skaičiuojama šimtmečiais.

Nuo XIX a. pradžios intensyvėjo latvių emigracija į dabartinę Lietuvą. Rusijos imperijos Kuršo gubernijoje (dabartinėje Latvijoje) pragyvenimo lygis buvo aukštesnis, o Kauno gubernijoje (jai priklausė šiandieninio Akmenės rajono teritorija) žmonės

Grupė Akmenės latvių

gyveno prasčiau, užtat pigesnė buvo žemė, jos lengviau buvo galima įsigyti. Migraciniai procesai itin suaktyvėjo po 1860 m., o viršūnę pasiekė XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje. Manoma, kad vien dabartiniame Akmenės rajone XIX šimtmetyje apsigyveno apie 2500 latvių.

Akmenės krašte yra Alkiškių evangelikų – liuteronų bažnyčia, kapinės. Tarp latvių protestantizmas nuo pat jo išplitimo XVI a. tapo vyraujančia religija. Alkiškiuose pirmoji bažnyčia pastatyta 1829 m., o dabartinė – 1865 m. Žinoma, kad tarp Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų Alkiškių bažnyčiai bendruomenei priklausė apie penkis tūkstančius tikinčiųjų.

Į bendruomenes latvių šeimas telkė ir kultūros draugijos „Rits“ („Rytas“) ir „Gaisma“ („Šviesa“). Šiame krašte buvo daug latvių pradinių mokyklų. Latvių kultūros draugijos tarpukariu veikė ne tik Akmenės krašto miesteliuose ir kaimuose, bet ir Skuode, Biržuose, Žeimelyje. Jos palaikydavo tarpusavio ryšius, rengdavo bendrus kultūrinius renginius.

Lietuvoje šiuo metu gyvena keletas tūkstančių latvių tautybės žmonių. Tikslus skaičius bus žinomas, kai bus paskelbti 2011-ųjų metų visuotinio gyventojų surašymo duomenys. Latviai daugiausia susitelkę paribio rajonuose, tačiau jų esama ir Vilniuje, Panevėžyje, Klaipėdoje. Šiuose miestuose ir kitur yra įsikūrusios latvių bendrijos. Jos vykdo kultūrinę veiklą, palaiko ryšius su kitų šalių savo tautiečių draugijomis.

Alytuje dešimt metų veikia rusų šeštadieninė mokykla

Kovo 24 d. Alytaus teatro mazoje salėje paminėtas vietos rusų šeštadieninės mokyklos dešimtmetis. Renginys taip ir buvo pavadintas – „10-mečio eksperimentas“.

Jurgis KOCHANSKAS

Ant kelio nebuvo rožių

Mokyklos koordinatore ir vadove Nadiežda Krakovskaja papasakojo apie vienintelės Pietų Lietuvoje rusų neformalaus ugdymo įstaigos veiklą, pažymėjo, kad „jos kelias nebuvo rožėmis klotas“.

Šios mokyklos gimimas Alytuje susijęs su asmenybėmis. Viena jų – pati N. Krakovskaja. Tai moteris, kuri užsibrėžusi tikslą, negailėdama nei laiko, nei jėgų, jį įgyvendina, sugeba įveikti visus sunkumus.

Mokykla savo krikštatėviu laiko buvusį merą a.a. Vytautą Kirkliauską, kuris pritarė jos idėjai ir rėmė veiklą. Įvertintas ir miesto Švietimo skyriaus vadovo Vytuolio Valūno indėlis. Mokyklos krikštamote tapo Literatūrinio Aleksandro Puškino muziejaus Vilniuje direktorė Tatjana Michniova. N. Krakovskaja dėkojo Jaunimo ir suaugusiųjų mokyklos direktoriui Gintautui Draugeliui bei jo pavaduotojai neformaliajam ugdymui Editai Matulevičienei, Alytaus jaunimo centro vadovei Reginai Vilkelienei, kurią vadina savo Guru. Nuo 2002 m. iki 2008 m. rusų šeštadieninė mokykla buvo šio Centro padaliniu. Pažymėti mokyklos mokytojos Svetlanos Vološenko ir buvusios pedagogės Genės Luižienės nuopelnai.

Mokosi ne tik kalbos

Per dešimtmetį šioje mokykloje rusų kalbos mokėsi ir šios kalbos

Alytaus rusų šeštadieninės mokyklos mokiniai. Pirmoji iš kairės – mokyklos koordinatore ir vadove Nadiežda Krakovskaja

žinias gilino daugelis Alytaus miesto bendrojo ugdymo įstaigų mokinių.

Mokyklai tapus Alytaus jaunimo ir suaugusiųjų mokyklos neformaliojo ugdymo padaliniu, mokykloje vėl mokosi per pusšimtį skirtingo amžiaus, nuo pradinukų iki aukštesniųjų klasių, mokinių.

Mokykloje mokoma ne tik kalbos. Mokiniai supažindinami su Rusijos istorija, kultūra, folkloru, menu. Pasak pačių auklėtinių, jie išmoksta rusiškai skaityti, kalbėti, jie bendrauja rusų kalba su savo bendraamžiais, giliau pažįsta kaimyninės šalies istoriją, kultūrą ir tradicijas.

Čia dirba puikus mokytojų kolektyvas. Nuolat papildoma mokymosi, metodinės ir grožinės literatūros biblioteka, sėkmingai vykdomi įvairūs projektai. Geriausi mokiniai stovyklauja Rusijoje, keliauja garsiuoju Aukso žiedu. Puoselėjami ryšiai su bendraminčiais ir draugais Latvijoje, Sankt - Peterburge.

Auklėtiniai kasmet dalyvauja šalies sekmadieninių (šeštadieninių) mokyklų festivaliuose.

Sulaukė daug sveikinimų

Iškilmėse dalyvavo buvę ir esami mokyklos mokiniai, jų tėveliai, miesto

valdžios, švietimo įstaigų atstovai, mokyklos bičiuliai ir garbūs svečiai.

Mokyklos kolektyvas gavo miesto mero Felikso Džiauto padėką už aktyvią ir kūrybingą neformaliojo vaikų švietimo veiklą.

Į šventės „kaltininkus“ kreipėsi vicemerė Danguolė Juozapavičienė, savivaldybės administracijos direktorė Ona Balevičiūtė.

Alytiškius sveikino Lietuvos rusų mokyklų mokytojų asociacijos vadovė Ela Kanaitė, Vilniaus miesto tarybos Tautinių mažumų komiteto pirmininkė Olga Gorškova, Literatūrinio Aleksandro Puškino muziejaus Vilniuje direktorė Tatjana Michniova, Rusijos Federacijos ambasados Lietuvoje patarėjas Zauras Letifovas, kultūros viceministras Stanislav Vidtmann, Švietimo ir mokslo ministerijos atstovė Danutė Tarasevičienė, Alytaus rajono Piliakalnio pagrindinės mokyklos direktorė Laima Vincė Kirkliauskienė, mokyklos bičiuliai.

Mokinių tėvų vardu mokyklos kolektyvą ir jos koordinatore sveikino renginio vedėjas Liudas Ramanauskas ir Asta Cibulskienė.

Mokytojai, mokiniai ir jų talkininkai parengė meninę programą, kurioje atsispindėjo auklėtinių rusų kalbos gebėjimai.

Baltijos šalių vokiečių bendrijų chorai susirinko Klaipėdoje

Gegužės 5 d. Klaipėdoje vyko tradicinė Baltijos šalių vokiečių bendrijų dainų šventė.

Rasa MIULLER

S. Dacho namų kultūros vadybininkė

Marga šventės pynė

Šiomet į Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje vykusią šventę atvyko apie 350 dalyvių iš keturiolikos Lietuvos, Latvijos ir Estijos vokiečių bendrijų. Lietuvai atstovavo Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Šilutės, Marijampolės, Klaipėdos vokiečių bendrijos ir vienintelė šalyje vokiečių tautinės mažumos mokykla – Hermano Zudermano gimnazija.

Koncerto programa, beje, kaip ir koncertuojančių amžius, buvo labai įvairi – liaudies dainos, šlageriai, vaikiškos ir savos kūrybos dainos... Šventę vainikavo bene labiausiai Klaipėdoje dainuojama daina - Simono Dacho ir Frydricho Šilerio (Friedrich Schiller) „Taravos Anikė“, kurią atliko jungtinis visų dalyvių choras.

Dar ilgai šventės dalyviai šnekučiavosi, džiaugėsi galimybe susitikti, pabendrauti, pasidalinti naujienomis...

Dainuoja vokiečių jaunimo grupė iš Šiaulių

Į šventę atvyko svečių – už projektus atsakingas Thomas Laux iš „Baden Württemberg International“, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Ugdymo ir kultūros departamento direktorė Nijolė Laužikienė, Klaipėdos kraštiečių darbo grupės* pirmininkas Uwe Jurgsties, Rytprūsių sąjungos** atstovas Hans-Jörg Froese ir kt.

Pradžia buvo Lietuvoje

Baltijos šalių vokiečių bendrijų dainų šventės jau turi savo istoriją ir

tradicijas. Pirmoji vokiečių bendrijų dainų šventė vyko Vilniuje 1995 m. Joje dalyvavo 16 bendrijų iš Lietuvos. Renginį tada rėmė Vokietijos Federacinės Respublikos ambasada Vilniuje.

Vėliau bendrijų chorai rinkosi Šilutėje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Kaune, Marijampolėje, Jurbarke, Šakiuose, Ignalinoje.

2008 m. į šventę Klaipėdoje pirmą kartą buvo pakviesti chorai iš Latvijos bei Lenkijos, taigi, ji tapo tarptautine. Lietuvoje bendrijų mažėjo. Todėl buvo nuspręsta rengti Baltijos šalių vokiečių bendrijų chorų šventes, kurių finansavimą perėmė Vokietijos Federacinės Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Prieš porą metų chorų šventė „paliko“ Lietuvą. Ji buvo surengta Latvijoje, Venspilio mieste. Pernai svečius priiminėjo šilutiškiai.

**Klaipėdos kraštiečių darbo grupė – Klaipėdos krašto vokiečių tautybės gyventojų, po Antrojo pasaulinio karo pasitraukusių į Vokietiją, organizacija.*

***Rytprūsių sąjunga – organizacija, panaši į Klaipėdos kraštiečių darbo grupę, tik jungia asmenis iš visos buvusios Rytų Prūsijos teritorijos.*

Šventės metu salė buvo pilnutėlė žiūrovų

Vilniaus baltarusiai paminėjo Baltarusijos nepriklausomybės metines

Kovo mėnesį Vilniuje įvairiais renginiais paminėtos Baltarusijos Liaudies Respublikos nepriklausomybės 94-osios metinės.

Kirilas KOLBASNIKOVAS

Kovo 19 d. Vilniaus miesto savivaldybėje buvo atidaryta baltarusių menininkės Tatjanos Denisovos paveikslų paroda simboliniu pavadinimu „Sapnai ir realybė“. Parodos atidaryme dalyvavo sostinės meras Artūras Zuokas, Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris, kiti oficialūs asmenys, pirmasis nepriklausomos Baltarusijos valstybės vadovas sugriuvus Sovietų Sąjungai Stanislavas Šuškevičius, vietos baltarusių bendruomenės atstovai.

Lietuvos valstybiniame archyve buvo surengta paroda „Nežinoma Baltarusijos Liaudies Respublika“, kurioje buvo eksponuoti anksčiau nežinomų dokumentų originalai, liudijantys egzistavus nepriklausomą Baltarusijos valstybę.

Tokia pati paroda buvo surengta ir Europos humanitariniame universitete, kur žiūrovai galėjo susipažinti su aukščiau minėtų dokumentų kopijomis.

Kitą dieną Seime įvyko pokalbis,

kuriame dalyvavo politikai, įvairių organizacijų atstovai.

Minėjimo dalyviai pagerbė vieno iš 1863 m. sukilimo vadovų Kostą Kalinauską prie jo atminimui pastatyto paminklo Lukiškių aikštėje Vilniuje.

Rasų kapinėse buvo pagerbtas žymių baltarusių veikėjų Antono ir Ivano Luckevičių atminimas. Šiose kapinėse jie palaidoti. Antonas – pirmasis nepriklausomos Baltarusijos ministras pirmininkas, žuvo stalininiame lageryje 1942 m. Ivanas įkūrė Baltarusių muziejų Vilniuje. Mirė nuo džiovos 1919 m., būdamas trisdešimt aštuonerių metų.

Liepkalnio kapinėse ilsisi vieno iš buvusios Laikinosios vyriausybės narių - Todaro Vernikovskio palaikai.

Minėjimo dalyviai ant žymių baltarusių kapų uždegė žvakučių, padėjo gėlių.

Vėliau keliolika automobilių, papuoštų nacionalinėmis baltarusių vėliavomis, važiavo per miestą iki Lietuvos-Baltarusijos sienos.

Minėjimo dalyviai Rasų kapinėse pagerbė pirmojo nepriklausomos Baltarusijos ministro pirmininko Antono Luckevičiaus atminimą. Kalba Gudų kultūros draugijos Lietuvoje pirmininkas Fiodoras Niunka (centre)

1918 m. kovo 25 d. buvo paskelbta nepriklausoma Baltarusijos Liaudies Respublika, pirmą kartą įteisinusi baltą-raudoną-baltą vėliavą, herbą vyti ir valstybinę baltarusių kalbą. Nepriklausoma Baltarusija egzistavo mažiau nei metus laiko.

Baltarusijos nepriklausomybės metinių minėjimą surengė Gudų kultūros draugija Lietuvoje.

Piešdami vaikai mokosi tolerancijos

Birželio 5 d. Tomo Zano bibliotekoje Vilniuje atidaryta Vilniaus Pranciškaus Skorinos vidurinės mokyklos mokinių piešinių ir keramikos darbėlių paroda.

Tai bendras Tautinių bendrijų namų, šios bibliotekos ir baltarusių mokyklos projektas.

Į parodos atidarymą atvyko patys

piešinių autoriai, lydimi muzikos mokytojos Valentinos Kovalčiuk ir dailės mokytojos Leokadijos Miloš.

Vaikų piešiniuose – gamtos, pasakų motyvai, Gedimino pilis. Keliuose piešiniuose jų autoriai tapybos kalba pasakė: „Smurtui mokykloje – ne!“

Bibliotekoje vaikai ir jų auklėtojos surengė nedidelį koncertėlį.

T. Zano bibliotekos vedėja Aušra Gražulienė sakė, kad biblioteka ne pirmus metus bendradarbiauja su Tautinių bendrijų namais, tautinių mažumų mokyklomis, vykdo bendrus projektus, siekia parodyti įvairių tautų kultūrą, tradicijas, Vilnių kaip daugia-kultūrį miestą, skleidžia tolerancijos ir pagarbos kitoniškumui idėjas.

TBN inf.

„Santykiai su žmonėmis viską kompensuoja“, – sako Lietuvos uzbekų bendrijos „Pachtakor“ pirmininkė G. Zujienė

Kuisin-oi arba Gulia Zujienė – uzbekė, Lietuvoje gyvena daugiau kaip 40 metų. Anglų kalbos specialistė. Ilgą laiką dirbo gide. Šiuo metu – Lietuvos uzbekų bendrijos „Pachtakor“ pirmininkė.

Lučija BARTKIENĖ

Konferencija buvo lemtinga

Mokslinėje konferencijoje, pasirodo, galima ne tik aptarinėti sausas mokslo problemas, keistis darbo patirtimi, bet ir įsimylėti, sutikti savo likimą.

Gulia puikiai atsimena tolimųjų 1964-ųjų birželio 17 d., kai ji patentų specialistų konferencijoje susipažino su savo būsimuoju vyru lietuvių Juozu Zujumi, tuomet Informacijos instituto direktoriumi.

Šiandien Juozas – bajoras, Vilniaus Gedimino technikos universiteto Antano Gustaičio aviacijos instituto docentas, knygos „Reaktyvinių variklių konstrukcijos teoriniai pagrindai“ autorius. Po dvejų metų sukaks pusė amžiaus kaip jie kartu. Visą šį laiką jų šeimos credo buvo ir yra tolerancija.

„Lietuviškai kalbėti pradėjau po pusmečio, nes visi vyro giminaičiai ragino mane kalbėti. Vėliau sūnus Edgaras padėjo man tobulinti mano lietuvių kalbą“, - prisimena pirmuosius gyvenimo Lietuvoje metus Gulia.

„Pachtakor“ daug reiškia

Gulia buvo Lietuvos uzbekų bendrijos „Pachtakor“* įkūrėja 2001-aisiais ir yra ilgametė pirmininkė. Beje, jos sumanymui kurti bendriją pritarė bei visai palaiškė ir

Gulia Zujienė

vyras. Jis pats dažnai dalyvauja bendrijos veikloje.

„Bendrija jungia apie 150 narių. Bendrijos tikslas - burti visus, kurie domisi daugiaamžė Rytų istorija, kultūra ir tradicijomis. Visi bendrijos nariai yra Lietuvos piliečiai, auga jau trečia karta. Kelios šeimos išvažiavo į kitas Europos šalis“, - mintimis apie bendriją dalijasi Gulia.

Bendrija yra surengusi fotografijų apie Uzbekistano miestus parodą, vakarą, kurio metu buvo demonstruojami uzbekiški kilimai, tautiniai kostiumai, patiekalai.

„Žodis „Pachtakor“ man reiškia labai daug, nes aš pati jaunystėje rinkau medvilnę. Studentai tris mėnesius turėjo rinkti Uzbekistano plantacijose ši, kaip rašydavo spauda, baltąjį auksą. Kadangi medvilnės dėžutė yra labai švelni, rinkti ją turi moteriškos ran-

kos, visus kitus darbus atlieka vyrai. Medvilnės dėžutė sveria tik keturis gramus, o dienos surinkimo norma būdavo 60 kilogramų. Tai buvo sunkus, alinantis darbas“, - prisimena Gulia.

Uzbekistanas laukia turistų iš Lietuvos

„Uzbekistano Respublikos ambasada Lietuvai reziduoja Rygoje. Todėl mūsų ryšiai nėra itin glaudūs, tačiau ir mes, ir ambasados darbuotojai stengiamės kiek išmanydami keistis informacija ir aktyvinti kontaktus. Štai visai neseniai, balandžio mėnesį, Vilniuje lankėsi Uzbekistano ambasadorius Estijai, Latvijai ir Lietuvai Kobiljon S. Nazarov. Susitikę kalbėjome apie Lietuvos ir Uzbekistano kultūrinius, ekonominius ryšius. Ambasadorius

padovanojo mūsų bendrijai daug knygų, žurnalų ir videofilmų apie Uzbekistaną.

Kalbėjome ir apie tai, kad reikia plėsti turizmą tarp mūsų šalių. Būtu gerai, kad lietuviai iš naujo atrastų tokius nuostabius miestus kaip Samarkandas, Taškentas, Buchara, Chyva“, - teigia Lietuvos uzbekų bendrijos pirminkė.

Beje, Uzbekistanas tautine sudėtimi dar magesnis negu Lietuva. Jame gyvena apie 130 tautybių žmonių, tarp jų ir apie 1600 lietuvių. Veikia lietuvių kultūros centras.

Pasiilgsta mėlynų mečečių kupolų

„Uzbekai yra šilti žmonės, jų šeimyniniai santykiai, giminystės ryšiai labai glaudūs. Jei žmogus statosi namą, tai jis turi stovėti prie tėvų namo. Visi kaimynai padeda jam statyti, ateina į talką, vadinamą „Chašar“. Tėvai niekuomet nepaliekami vieni. Seni žmonės yra gerbiami, o vaikų namų nėra“, - apie uzbekų tradicijas ir gyvenimo būdą pasakoja Gulia.

Šių tradicijų dvasia ji kartu su vyru Juozu auklėjo ir savo vaikus. Laikas greitai bėga. Jau ir anūkės užaugo. Gulia niekada nesiskiria su užrašų knyguote, kurioje saugo anūkės Evelinos atvirutę su tokiu įrašu: „Močiute, ačiū Jums labai! Už viską! Už tuos pokalbius naktimis, už mano mėgstamiausius patiekalus, už tai, kad galiu

didžiuotis, kad esu „kvarteronė“.** Linkiu neprarasti savo aktyvumo. Visada buvote ir būsite man autoritetas (ir senelis)“.

„Aš visada ilgiuosi savo gimtojo miesto Samarkando, mėlynųjų mečečių kupolų, nepaisant to, kad beveik tapau lietuve, net suvalkieta“, - prisipažįsta Gulia.

Reikalas tas, kad Gulios vyras – suvalkietis.

Ji prisiminė, kaip 2001 m. Prezidento A. M. Brazausko vadovaujamos Lietuvos oficialios delegacijos sudėtyje lankėsi Uzbekistane ir papasakojo delegacijos nariams, kad gimė Samarkande. Bendrakeleiviai sakė: „Kaip toli išskrido paukštelė“.

Į klausimą „Kas jums Lietuvoje atstoja ypatingą uzbekišką saulę ir dangų?“ Gulia atsakė: „Geri santykiai su Lietuvos žmonėmis tai viską kompensuoja“.

Koks renginys be uzbekiško plovo?

Nė vienas uzbekų renginys neapsieina be plovo. Tikram uzbekiškam plovui reikia ypatingo dėmesio. Uzbekistane jį paprastai gamina vyrai. Kiekvienas virėjas gamina plovą skirtingai. Bet patikėkite, Vilniuje skaniausią plovą gamina Gulia Zujienė.

Plovas – tai uzbekų tautinis patiekalas, jis žinomas nuo XII amžiaus. Tautiniai patiekalai, menas ir kalba padeda žmonėms išsaugoti savo identitetą kur jie begyventų.

Pasak G. Zujienės, jos gyvenimo būdas visą laiką buvo aktyvus. Gyvendama Lietuvoje, darbo reikalais daug keliavo po Europą, bet nostalgija savo gimtinei – Uzbekistanui nepraėjo. Ten ir vynuogės, ir melionai saldesni, ir kvapas ypatingas, o dangus mėlynėsnis. O labiausiai Gulia pasiilgsta uzbekiškos duonos – non. Lietuvoje visas savo drauges ji išmokė, kaip teisingai pjaustyti granatus ir kaip perkant išsirinkti melioną.

„Linkiu mylėti Lietuvą“

„Iš savo patirties galiu pasakyti, kad lietuviai geri žmonės, tačiau jiems reikia laiko tave labiau pažinti. Pažins ir tuomet galima su jais sutarti... Man labai imponuoja lietuvių patriotiškumas, kuris išaiškėjo, kai Lietuva kovojo už nepriklausomybės atkūrimą. Aš tai mačiau mitinguose, kuriuose ir pati dalyvavau. Manau, kad esu tikra Lietuvos patriotė. Linkiu visiems tautinių bendrijų atstovams, kurie čia gyvena, mylėti Lietuvą“, - mūsų pokalbio pabaigoje sakė Lietuvos uzbekų bendrijos „Pachtakor“ pirmininkė Gulia Zujienė.

*„Pachtakor“ - išvertus iš uzbekų kalbos reiškia – medvilnės rinkėjas.

**Kvarteronas (isp. *cuarterón* < *cuarto* – ketvirtoji dalis), žmogus, kurio vienas tėvų yra europidas, kitas – terceronas (europido ir mulato palikuonis, šiuo atveju lietuvių ir uzbekės palikuonis).

„Kelionių pasakos“ Vyriausybės rūmuose

Balandžio 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmų antro aukšto fojė atidaryta tarptautinio vaikų ir jaunimo darbų konkurso paroda „Kelionių pasakos“. Parodą surengė Kauno M. Dobužinskio rusų kultūros ir estetinio lavinimo centras (toliau – Centras).

Atidarydamas parodą, Ministro Pirmininko kanclerio pavaduotojas Olegas Romančikas pažymėjo didelį Centro pedagogų darbą, siekį ugdyti

vaikų ir jaunimo kūrybinius sugebėjimus, supažindinti su meno pasauliu.

Parodos atidaryme dalyvavo kultūros viceministras Stanislav Vidtmann, šios ministerijos Tautinių mažumų reikalų skyriaus darbuotojai, tautinių bendrijų atstovai.

Parodos atidaryme dalyvavo ir Centro auklėtiniai, tarp jų – konkurso laureatai iš Vilniaus, Kauno, Jonavos ir kitų miestų bei rajonų. Jiems buvo surengta ekskursija po Vyriausybės rūmus.

Konkursas vyko 2011 m. rugpjūčio-spalio mėnesiais. Jame dalyvavo per penkis šimtus jaunųjų kūrėjų iš Lietuvos, Ukrainos, Rusijos, Suomijos, Kipro ir kitų šalių. Šioje parodoje eksponuoti ryškiausi, kupini kūrybinės fantazijos vaikų darbai.

Konkurso tikslas buvo skatinti vaikus kurti iliustracijas pasakų motyvais, supažindinti visuomenę su įvairių tautų liaudies kūryba, skatinti toleranciją, domėjimąsi įvairiomis kultūromis.

Iš Ch. Frenkelio vilos sklinda žydų kultūros šviesa

Antrą dešimtmetį veikia Šiaulių „Aušros“ muziejaus Chaimo Frenkelio vila. Ji iš Lietuvos ir viso pasaulio traukia lankytojus, kurie čia gali susipažinti su įdomiomis ekspozicijomis, paklausti koncerto, pajusti ypatingą XX a. pradžios aurą.

Vilma KARINAUSKIENĖ

L. e. p. Šiaulių „Aušros“ muziejaus Istorijos skyriaus vedėja

Papuošė miesto panoramą

Vienas išspūdingiausių pastatų, šiandien išsiskiriančių Šiaulių miesto panoramoje, yra 1908 m. statyta Ch. Frenkelio vila. Tai vienintelis Šiauliuose ir vienas iš nedaugelio Lietuvoje XX a. pradžios modernio architektūros statinių.

Šiaulių „Aušros“ muziejui Ch. Frenkelio vila buvo perduota 1993 m. Sovietmečiu joje buvo išikūrusi Pabaltijo karinės apygardos ligoninė.

Po dviejų metų pradėti vilos restauravimo darbai, kurie vyko keliais etapais. 2000 m. vila priėmė pirmuosius lankytojus, o po kelerių metų Lietuvos vyriausybės nutarimu statinys paskelbtas kultūros paminklu.

Jau penkeri metai vyksta vilos parko ir pastatų restauravimo bei rekonstrukcijos darbai, kurie baigiami šiais metais.

Tapo žydų kultūros sklaidos centru

Ch. Frenkelio vila šiandien – vienas svarbiausių žydų kultūros sklaidos centrų ne tik Šiauliuose, bet ir visoje Lietuvoje. Čia vyksta kultūriniai renginiai, veikia parodos, pristatomos naujos knygos.

Dar 2000 m. Lietuvos žydų genocido diena paminėti viloje vyko

Šiaulių „Aušros“ muziejaus Ch. Frenkelio vila seminaras ir paroda „Iš Šiaulių žydų bendruomenės gyvenimo“

Kita paroda – „Žydų kultūros paveldas Šiaulių apskrityje“ – pristatė miestų ir miestelių žydų paveldą, istoriją, kultūrą. Parodoje eksponuota ikonografija, iliustruojanti žydų bendruomenių kasdienį gyvenimą, pramonę, verslus, religiją, švietimą, laisvalaikį, taip pat žydams priklausę daiktai iš apskrities muziejų rinkinių.

2002 m. viloje buvo atidaryta pirmoji žydų kultūrą pristatanti ekspozicija „Šiaulių žydija XX a. pirmoje pusėje“, parengta iš „Aušros“, Vilniaus Gaono žydų muziejų eksponatų, Šiaulių apskrities, asmeninio Leivos Lipšico archyvų. Vėliau ekspozicija perkelta į „Aušros“ muziejaus Venclauskių namus.

Nepamiršti vilos savininkai

Muziejus atidavė duoklę iškiliai žydų šeimai, palikusiai ryškų pėdsaką Šiaulių istorijoje. Prieš keletą metų viloje atidaryta Frenkeliams skirta ekspozicijos salė. Lankytojai joje gali susipažinti su buvusių šių namų šeiminių gyvenimu, jų fabriku, garsinusių Šiaulių vardą visoje Rusijos imperijoje ir Europoje. Ekspozicijoje atsispindi ir Frenkelių labdarinę veiklą,

jų nuopelnai Šiauliams. Eksponuojama originaliai atspausa dokumentinė medžiaga, o taip pat autentiški daiktai – Ch. Frenkelio fabriko produkcijos pavyzdžiai, Jokūbo Frenkelio gaisrininkų komandos žvaigždė.

Ekspozicija nukėlė į praeitį

Vilos pirmojo aukšto ekspozicijoje „Provincijos miestas“ išsiskiria stilizuota brolių Šapiro parduotuvė. Tiek prieš Pirmąjį pasaulinį karą, tiek tarpukariu žydai vaidino svarbų vaidmenį Šiaulių ekonominiame, prekybiniame gyvenime. Mieste buvo gausu žydų parduotuvių. Todėl kuriant stilizuotą tarpukario Šiaulių ekspoziciją, pasirinkta atkurti tuo metu labai populiarią brolių Šapiro laikrodžių parduotuvę su juvelyrine ir graviravimo dirbtuve. Joje lankytojai gali išvysti ne tik tuo metu įprastų prekių, bet ir šiauliečio dailininko Gerardo Bagdonavičiaus (1902–1986) piešinių, kuriuose užfiksuoti žydų statiniai (sinagogos, mokyklos) bei charakteringi to meto litvakų portretai.

Ekspozicijoje „Provincijos miestas“ lankytojai gali užėiti ir į tarpukario Šiauliuose veikusį kino teatrą „Kapitol“, kurio savininkai buvo Gocas ir Švabinskis.

Taip pat veikia nuolatinė ekspozicija „Provincijos dvaras“, atspindinti XIX a. pab.–XX a. pr. Lietuvos dvarų aplinką.

Minima Europos žydų kultūros diena

Pastaruosius keletą metų Ch. Frenkelio viloje pirmąjį rugsėjo sekmadienį minima Europos žydų kultūros diena.

2010 m. minint šią dieną buvo atidaryta paroda iš Šiaulių „Aušros“ muziejaus rinkinių „Dingęs sinagogų pasaulis“, kurį padėjo atskleisti tarpukario fotografų užfiksuoti sinagogų interjerų ir eksterjerų vaizdai. Taip pat buvo pristatytas katalogas „Synagogues in Lithuania“ („Lietuvos sinagogos“).

Praeitais metais Europos žydų kultūros dieną parengta paroda „Žydų gyvenimo pėdsakai Šiauliuose“, o senosios muzikos ir šokių ansamblis „Banchetto musicale“ bei solistė Judita Leitaitė surengė koncertą „Iberijos paslaptys. Žydų muzikos ir šokio kultūra nuo Renesanso iki šių dienų“.

Viloje veikė paroda „Biblija miniatiūrose“, į Šiaulius atvežta Izraelio ambasados Latvijai ir Lietuvai rūpesčiu. Parodoje buvo eksponuotos 144 miniatiūros Biblijos temomis. Jas sukūrė 28 menininkai, priklausantys Izraelio miniatiūrų meno draugijai.

Muziejus išleido lankstinuką, atviruką ir leidinį, kuriuose atspindimas žydų kultūros paveldas mieste, o taip pat sukurtas filmas „Žydai Šiauliuose: dingusio pasaulio ženklai“.

Košerinio maisto paslaptys

Miesto žydų paveldas ir istorija atskleidžiami ir šiuo metu viloje eksponuojamame XIX a. pab. – XX a. pr. Šiaulių senamiesčio makete. Šiauliuose, ypatingai nukentėjusiuose per du pasaulinius karus, neišliko didžiosios dalies senamiesčio pastatų. Dauguma jų atkurti makete. Jį puošia dvi sinagogos: didžioji choralinė, vadinta „Baltąja gulbe“ bei kaimo pirklų. Pagrindinėje senamiesčio gatvėje (buv. Bolšaja

Tiuremnaja, dab. Vilniaus g.) įsikūrė Jankelio Arnsono fotoateljė, brolių Kaganų saldainių ir šokolado fabriko firminė parduotuvė bei kiti pastatai.

Šiais metais muziejuje pradėta vesti edukacinė programa „Košerinio maisto paslaptys“, kurios tikslas atraktyvia forma supažindinti lankytojus su Lietuvos žydų kulinariniu paveldu, istorija, kultūra. Edukacijos dalyviai gali ne tik sužinoti apie vieną seniausių, gilią ir griežtas tradicijas turinčią pasaulio virtuvę, bet ir patys paragauti tradicinių litvakų patiekalų. Užsiėmimai vyksta vilos kavinės salėje – buvusiam Frenkelio valgomajame.

Galės išbandyti batsiuvio amatą

2012-ieji Lietuvoje paskelbti Muziejų metais. Muziejuose vyksta daugybė renginių. Vienas iš jų Šiaulių „Aušros“ muziejuje įvyko visai neseniai. Gegužės 19–ąją po rekonstrukcijos atidarytas Ch. Frenkelio vilos parkas. Vyko stilizuotas lauko renginys, buvo atidaryta paroda „Chaimo Frenkelio vila ir odų fabrikas Šiauliuose – urbi et orbi“ apie fabriko įkūrimą, jo raidą vėlesniais laikotarpiais. Parodoje galima išvysti autentiškus XX a. pr. Ch. Frenkelio fabrike naudotus įrankius, pamatyti įvairiais laikotarpiais gamintus batus. Lankytojams siūloma būti ne tik parodos žiūrovais, bet ir patiems išbandyti įvairias su batų apdaila, dėvėseną susijusias veiklas. Įdomi ir netradicinė paroda su atraktyviais elementais lankytojų lauks iki rugsėjo 30 d.

„Aušros“ muziejus lankytojus pakvies ir į kitus Muziejų metų renginius. Liepos 26 d. prasidės Ch. Frenkelio vilos vasaros festivalis, kurio programoje ir žydų muzika. Vienas svarbiausių įvykių – lapkričio mėn. įvyksiantis rekonstruoto Fotografijos muziejaus galerijos atidarymas.

„Aušros“ muziejus siekia, kad Ch. Frenkelio vila su parku taptų miestiečių poilsio zona, būtų patraukli savo kultūrine, pažintine veikla ir tuo pačiu nuolatos primintų apie sunai-

kinto litvakų pasaulio ženklus Šiaulių miesto ir Lietuvos istorijoje. Dažni vilos svečiai yra ne tik šiauliečiai, kitų Lietuvos miestų bei rajonų gyventojai, bet ir žydai iš viso pasaulio, ieškantys savo protėvių, giminaičių gyvenimo ir veiklos pėdsakų Šiauliuose.

Garsino Šiaulius

Vilos savininkas Ch. Frenkelis buvo vienas garsiausių visų laikų Šiaulių pramonininkų. Šį pastatą kartu su žmona Dora jis pasistatė greta savo odų fabriko. Pastate buvo įrengtos visos XX a. pradžios technikos naujovės: vandentiekis, elektra, centrinis šildymas, telefonas.

Frenkeliai viloje gyveno iki Antrojo pasaulinio karo. Buvo išvykę tik Pirmojo pasaulinio karo metais. Tarpukariu vieną vilos korpusą savininkai buvo užleidę Šiaulių hebrajų gimnazijai. Tai ne vienintelė šios šeimos pagalba miesto bendruomenei. Frenkeliai, kaip minėta, garsėjo labdaringa veikla. Ch. Frenkelio sūnus Jokūbas už labdarinę ir kultūros mecenavimo veiklą buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo II laipsnio medaliu.

1879 m. Ch. Frenkelio Šiauliuose įkurtos odų dirbtuvės išaugo į visoje Rusijos imperijoje garsų odų perdirbimo fabriką. Iki Pirmojo pasaulinio karo fabrikas klestėjo. Ypač išgarsėjo aukščiausios kokybės vadinamaisiais „raudonaisiais padais“. Jiems skirta oda buvo ruošama pagal specialią technologiją. Apdirbimo procese ji įgydavo raudoną spalvą. Išskirtinė padų savybė buvo ta, kad jie nepraleisdavo drėgmės. Ne kartą fabriko produkcija buvo apdovanota tarptautinėse parodose.

Pirmasis pasaulinis karas nutraukė sėkmingą veiklą. Ch. Frenkelis su šeima pasitraukė į užsienį. Grįžęs po karo į Šiaulius, rado nuniokotą fabriką. Tai turėjo įtakos jo sveikatai. 1920 m. Ch. Frenkelis mirė. Jo veiklą tęsė vienintelis sūnus Jokūbas. Jis atkūrė fabriką, atgaivino gamybą. Tarpukariu fabrikas dirbo sėkmingai, tačiau buvusių mastų nebepasiekė.

Rusų bendruomenė Marijampolėje puoselėja savo tradicijas

Sūduvos sostinėje Marijampolėje gyvenantys rusai yra susibūrę į klubą „Mozaika“, kuris gyvuoja jau antrą dešimtmetį, įkūrę sekmadieninę mokyklą.

„Klubo tikslas – puoselėti rusų kultūros tradicijas, papročius, supažindinti su jais miesto visuomenę, padėti čia gyvenantiems rusakalbiams išlaikyti rusišką dvasią“, – sako klubo pirmininkė, rusų kalbos mokytoja Natalija Diomina.

2007 m. prie klubo buvo įkurta rusų sekmadieninė mokykla. Joje mokosi vaikai iš mišrių šeimų, užsiėmimus lanko ir lietuvių šeimų atžalos. Kurdami spektaklius, mokydamiesi rusiškų dainų, mokyklos dalyviai išmoksta rusų kalbos, susipažįsta su rusų kultūra.

Šiam tikslui padeda ir ryšiai su Černiachovskio (Kaliningrado sritis, RF) bendruomenė, moksleiviais. Pagal mainų programą marijampoliečiai lankėsi Rusijoje ir priėmė svečius iš kaimyninės šalies.

Sekmadieninės mokyklos mokiniai dalyvauja Lietuvos tautinių bendrijų šeštadienių-sekmdieninių mokyklų festivaliuose.

Dainuoja ansamblio „Mozaika“ dalyvės

Sausio viduryje švęsti stačiatikių Kalėdas susirinko klubo nariai, sekmadieninės mokyklos mokiniai ir jų tėveliai. Dalyvavo tėvas Igoris, kuris iš Kauno atvyksta ne tik į šventinius renginius, bet ir į pamaldas stačiatikių koplyčioje.

Susirinkusius sveikino Seimo narys Albinas Mitrulevičius, Marijampolės meras Vidmantas Brazys, Liudvinavo seniūnė Irena Lunskenė ir kt. Svečiai džiaugėsi, kad Marijampolės rusų bendruomenė nepamiršta rusų tradicijų, puoselėja stačiatikių papročius.

Sekmadieninės mokyklos mokiniai inscenizavo pasaką „Dvylika mėnesių“. Šventėje skambėjo ansamblio „Mozaika“ atliekamos dainos. O kokios Kalėdos be Senelio Šalčio ir jo dovanėlių mažiesiems?

Klubo „Mozaika“ nariai, sekmadieninės mokyklos mokiniai renkasi ne tik į šventinius renginius, kurių metu turi galimybę pabūti kartu, pabendrauti gimtąja kalba, bet ir aktyviai dalyvauja miesto kultūriniam gyvenimui – miesto dienos, poezijos vakaruose ir kt.

TBN inf.

Lietuvos totorių istorijos atspindžiai – fotografijų parodoje Seime

Gegužės 16 d. Seimo II rūmų parodų galerijoje buvo atidaryta Jono Paršeliūno fotografijų paroda „Lietuvos totoriai: šeši istorijos šimtmečiai“. Paroda surengta Seimo narės Vilijos Aleknaitės-Abramikienės iniciatyva.

Pusės šimto nuotraukų įamžintas Lietuvos totorių sakralinis paveldas, šventės ir kultūrinė veikla, paminklo Vytautui Didžiajam Raižiuose ati-

dengimo akimirkos, unikalūs Subartonių kaimo (Varėnos r.) muziejaus eksponatai.

Nuotraukų autorius J. Paršeliūnas yra fizinių mokslų daktaras, ilgametis Fizikos instituto darbuotojas. Fotografija domėjėsis nuo mokyklos laikų, jis prieš keletą metų pradėjo fiksuoti Lietuvos totorių gyvenimą. Savo susidomėjimą totoriais Jonas aiškina taip: „Tai įdomi ir paslaptinga tauta, bet jos

žmonės labai atviri ir nuoširdūs, tikri Lietuvos patriotai. Totorių apsigyvenimas Lietuvoje daugiau kaip prieš šešis šimtus metų yra unikalus atvejis žmonijos istorijoje. Kitos kultūros ir musulmonų tikėjimo žmonės apsigyveno krikščioniškoje šalyje ir per šį laiką iki šių dienų tarp mūsų nebuvo jokių etninių, religinių nesusipratimų ar konfliktų“.

TBN inf.

Lietuvos tautinės mažumos „Vikipedijos“ puslapiuose

Internetinė „Vikipedijos“ enciklopedija 2011 m. buvo paskelbta aštunta pagal lankomumą pasaulyje. Ją galima skaityti daugiau nei dviem šimtais kalbų, o lietuviškuose puslapiuose jau yra daugiau nei 144 tūkst. straipsnių, daugiau nei 54 tūkst. registruotų naudotojų. Šiandien Vikipedija yra tapusi neatsiejamu informacijos paieškos įrankiu daugeliui interneto vartotojų. Neretai joje parašyti tekstai yra labiau skaitomi nei oficialūs įstaigų bei organizacijų tinklalapiai. O ką šioje informacijos jūroje galima rasti apie tautines mažumas?

Dainius BABILAS

Pasigendama naujos informacijos

Praėjusių metų pabaigoje buvo sukurti nauji enciklopedijos puslapiai apie Kauno įvairių tautų kultūrų centrą lietuvių, anglų, vokiečių, rusų bei lenkų kalbomis. Rašant juos pastebėta nemažai informacijos spragų bei trūkumų, dėl kurių Lietuvos tautinės mažumos šioje enciklopedijoje apibendrintos nepakankamai išsamiai bei objektyviai. Taip pat atkreiptas dėmesys į tai, kad informacijos sklaidos galimybės vis dar nėra išnaudotos.

Šiandien Lietuvos tautinių mažumų apibendrinimą galima rasti kategorijai „Sociologija“ priskirtame straipsnyje „Mažuma“. Trumpas, dar 2005 m. parašytas tekstas skelbia apie 1991 m. priimtą LR Tautinių mažumų įstatymo redakciją, 2001 m. vykusio gyventojų surašymo duomenis bei prie LR Vyriausybės veikusį Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą. Visa tai parašyta remiantis 2004 m. E. Gelumbauskio rašiniu Lietuvos-Latvijos jėzuitų provincijos tinkla-

lapyje. Čia pat nurodoma vokiečių teoretiko A.Hiršmano mintis apie tris mažumų strategijas: emigraciją, protestą ir asimiliaciją. Akivaizdu, kad informacija tiek pasenusi, kad ją vargiai beįmanoma redaguoti - privalu viską perrašyti iš naujo.

Apie lenkus – katalonų kalba, bet nėra lietuvių kalba

Atskirų straipsnių apie tautinių mažumų bendruomenes lietuviškoje „Vikipedijoje“ vos keletas. Straipsniuose „Lietuvos žydai“, „Litvakai“, „Lenkijos-Lietuvos totoriai“ pateiktos vertingos nuorodos, bet pats informacijos kiekis ganėtinai menkas. Toms pačioms bendruomenėms skirti straipsniai lenkų, vokiečių, anglų ir kitomis kalbomis yra gerokai labiau solidūs. Straipsnis „Lietuvos lenkai“ apskritai neturi lietuviškos versijos, nors pateikiamas septyniomis kalbomis, tarp jų suomių ir net katalonų.

Kiek daugiau informacijos apie Lietuvos tautines mažumas galima rasti pasaulio tautų aprašymuose. Tarp tokių galima išskirti straipsnius, pavadintus „Armėnai“, „Baltarusiai“,

„Totoriai“, „Žydai“, kiek mažiau - „Ukrainiečiai“ bei „Latviai“. Informacija straipsnyje „Romai“ tiesiog šokiruojančiai negatyvi - čia rašoma, kad Lietuvoje romai „dažnai beburdami tiesiog stengiasi išvilioti kuo daugiau pinigų“, o „nemažai Vilniaus taboro čigonų yra tapę narkomanais“.

Bene didžiausią išpūdį palieka lenkiškos enciklopedijos straipsniai kategorijoje „Tautinės mažumos Lietuvoje“ (lenk. *Mniejszości narodowe na Litwie*). Kategorija sistemingai suskaidyta pagal tautybes: baltarusiai, žydai, karaimai, vokiečiai, lenkai, rusai, totoriai. Apie 280 lenkų kalba parašytų straipsnių apibendrina Lietuvos tautinių mažumų iškilus žmones, maldos namus, mokyklas, organizacijas ir t.t. Nesunku pastebėti, kad čia buvo padirbėta nuosekliai ir sistemingai. Pavyzdžiui, čia aprašytos net 28 žydų sinagogos Lietuvoje (tuo tarpu lietuviškoje „Vikipedijoje“ tik penkios).

Reikalavimai – nesudėtingi

„Vikipedijos“ pildymas nėra sudėtingas. Informacijos pateikimas nėra

apmokestintas ir todėl kiekvienam prieinamas. Bet kuris žmogus turi teisę redaguoti daugelį straipsnių, laikydamasis enciklopedinio rašymo stiliaus, nereikšdamas asmeninės nuomonės bei požiūrio, neskleisdamas propagandos ar reklamos. Norint sukurti naują arba taisyti seniau sukurtą straipsnį, galima vadovautis kitų straipsnių pateikimo pavyzdžiais, klausiti patarimo labiau patyrusių redaktorių. Kultūros centrai, mokyklos gali naudotis jau sukurtais lentelių šablonais.

Dėl atvirumo ir prieinamumo gali pasirodyti, kad „Vikipedija“ yra neatspari visokiems išpuoliams bei vandalizmam, tačiau praktika liudija, jog tokie atvejai pasitaiko nedažnai. „Vikipedijos“ taisyklės draudžia bet koki tautinės nesantaikos kurstyimą. Kiekvienas teksto redagavimo veiksmas ir jo autorius (IP adresas arba registruoto vartotojo vardas)

yra fiksuojamas straipsnio istorijoje. Esant išskirtinėms aplinkybėms bei pageidavimams, administratoriai gali uždaryti laisvą prieigą prie straipsnio redagavimo.

Puiki prielaida bendrauti

Lietuvos tautinių mažumų bendruomenių, organizacijų, mokyklų, net didžiausių tradicinių renginių aprašymai gali būti patalpinti lietuviškoje „Vikipedijoje“. Tačiau svarbu, kad organizacija atitiktų reikšmingumo kriterijų - įrodytų savo veiklą šalies ar tarptautiniu mastu ir ją pagrįstų patikimais šaltiniais: nuorodomis į publikuotus straipsnius ar knygas. Panašus kriterijus taikomas ir istorinių asmenybių bei šiuo metu gyvenančių žmonių biografijoms.

Straipsnių apie šalies tautines mažumas kūrimas gali tapti gera prielaida organizacijų tarpusavio bendradar-

biavimui, ypač jei būtų siekiama turėti straipsnių įvairiomis kalbomis. Atskiri organizacijų aprašymai tėra pirmas žingsnis. Galutiniu tikslu turėtų tapti efektyvus „Vikipedijos“ straipsnių tinklo apie šalies tautines mažumas sukūrimas, kur šiuolaikiškai būtų susieta informacija bei pateiktos objektyvios ir naujausios žinios. Tai bendras LR kultūros ministerijos, tautinių mažumų centrų ir nevyriausybinų organizacijų reikalas. Galima tikėtis, kad pradėjus šiuos darbus, pavyks labiau atsverti negatyvią informaciją žiniasklaidoje, išryškinti veiklos prioritetus ir pastebėti trūkumus, įnešti daugiau nuoseklumo ir susisteminto, galbūt net sudominti neretai atokiau nuo organizacijų esančius jaunos žmones. Nereikės nei projektų paraiškų rašymo, nei lėšų paieškų – „Vikipedija“ yra nemokama, tik reikalaujanti kruopštaus, atidaus ir savanoriško darbo.

Molbertas ir teptukas tapo gyvenimo dalimi

Balandžio 26 d. Tautinių bendrijų namuose atidaryta menininkės Reginos Bliekaitės paveikslų paroda.

Dailininkė su molbertu nesiskiria jau ketvirtą dešimtį metų. Daugiausia tapo aliejumi, taip pat puikiai įvaldė tapybos ant šilko techniką. Mėgsta tapyti portretus, ornamentus, natūrmortus su gėlėmis, velykinėmis verbomis. Didelę jos darbų dalį sudaro peizažai, Vilniaus senamiesčio ir kitų miestų senosios architektūros vaizdai.

„Pradėjau tapyti, nes norėjau papuošti savo namus. Vėliau, kai ruošdavausi pasveikinti savo draugus kokia nors proga, jie man sakydavo: dovanos nepirk, geriau nutapyk paveikslą“, - pasakoja Regina.

R. Bliekaitė nelaiko savęs profesionalia dailininke, tačiau yra surengusi keletą parodų. Jos kūrinių yra privačiose kolekcijose Vokietijoje, Anglijoje, Izraelyje, Rusijoje.

Dailininkė Regina Bliekaitė

Parodos atidaryme kalbėję Tautinių bendrijų namų direktorė Alvida Gedaminskienė, Vilniaus vokiečių bendrijos pirmininkas Ervinas Peteraitis pažymėjo dailininkės darbštumą, sugebėjimą jausti grožį ir meninėmis priemonėmis pateikti jį žiūrovui.

Tapytoja 1968 m. baigė Valstybinio dailės instituto (dabar – Vilniaus dailės akademija) Taikomosios dailės

fakultetą. Dirbo architektė įvairiose projektavimo organizacijose, Paminklų konservavimo ir restauravimo institute.

2005 m. R. Bliekaitei Kultūros ministerija suteikė Meno kūrėjo vardą. Dailininkė yra Lietuvos architektų sąjungos narė, dalyvauja Vilniaus vokiečių bendrijos veikloje.

TBN inf.

Nuo Kauno geto iki Paryžiaus salonų

Maskvoje išleisti unikalūs Arielos Abromavičiūtės-Sef prisiminimai „Gimusi gete“.* Tai pasakojimas apie Kauno getą, pokario Lietuvą, Maskvą, praėjusio amžiaus septintojo dešimtmečio Paryžių, kasdienę, ilgus metus trukusią autorės kovą su nepagydoma liga.

Jonas RUMŠA

Nuo profesorių iki amatininkų

Ariela gimė Kauno gete 1941 –ųjų spalio pabaigoje anksčiau laiko, nes esesininkas ar policininkas įrėmė automato vamzdį nėščiai moteriai į pilvą.

Gete naujagimė praleido dvejus metus. Po daugelio metų Ariela rašys: „Mane rengė, maitino giminės ir visi kaimynai. Tuo laiku gete moterys beveik negimdė, bet jeigu policininkai rasdavo naujagimių, tai iškart juos nužudydavo“.

Ariela iš tėvų pasakojimų (tėvai pabėgo iš geto ir išliko gyvi) imažino geto gyvenimą knygoje. Ji rašo, kad tarp jame įkalintų buvo universiteto profesorių, gydytojų ir kitų inteligentiškų profesijų atstovų. Beveik visi jie puikiai mokėjo vokiečių kalbą, buvo gerai susipažinę su vokiečių kultūra, literatūra, turėjo turtingas bibliotekas ir negalėjo suprasti kas įvyko.

Ariela su meile rašo apie savo tėvus, inteligentiškus, labai išsilavinusius žmones. Tėvas, jauniausias iš septynių vaikų, buvo baigęs medicinos mokslus Prancūzijoje, mama mokėsi Anglijoje. „Angliakalbė“ mama mokėjo vokiškai mintinai visą Henriko Heinės kūrybą.

Tačiau daugiausia gete buvo paprastų žmonių: amatininkų, vežikų, pardavėjų. Kaip pažymi Ariela, jie lengviau prisitaikė prie nežmoniškų geto sąlygų negu inteligentai. Deja, visų jų likimas buvo vienodas.

Išgelbėjo nuo mirties

Mergaitę reikėjo žūt būt išnešti iš geto ir paslėpti saugioje vietoje. Tačiau kaip? Kai kada vaikus išmesdavo

už geto vartų ir juos pakeldavo draugai, pažįstami ar visai svetimi žmonės. Tačiau tokių Arielos tėvai neturėjo. Per geto pogrindininkus jie sužinojo, kad dukterį galima įtaisyti vaikų namuose, kurių direktoriumi buvo gydytojas Petras Baublys, Arielos tėvo, taip pat gydytojo Jokūbo Abromavičiaus pažįstamas nuo prieškarinio laiko.** Iš geto ją išvežė bulvių maiše. Prieš tai tėvas gydytojas suleido migdomųjų, kad mergaitė nelaiku neatsibustų ir nepradėtų verksti. Šiuose vaikų namuose, kaip rašo A. Sef, P. Baublio pastangomis per nacių okupaciją buvo išgelbėta per dvidešimt žydų vaikų. Jų tarpe buvo ir Ariela.

A. Sef knygoje minima ir daugiau taurių žmonių, gelbėjusių žydų vaikus nuo mirties. Tai kompozitoriaus ir dailininko M. K. Čiurlionio našlė Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, poeto Kazio Binkio šeima ir paprasti kaimo žmonės.

Lietuva, Maskva, Paryžius

Toliau pro skaitytojų akis praeina paauglystė pokario metais, gyvenimas sovietiniuose komunaliniuose butuose, vasaros Palangoje, prancūzų kalbos pamokos, kurias vedė išlikę Lietuvoje rusų aristokratai, studijos Maskvos užsienio kalbų institute ir bairiški gydytojų diagnozė dėl nepagydomos širdies ligos.

Kitas gyvenimo etapas vertas Fransuazos Sagan plunksnos. Aštuoniolikmetė tarybinė studentė išteka už Prancūzijos diplomato ir išvyksta gyventi į Paryžių. Deja, vyras greitai grįžo pas savo ankstesnes drauges, palikęs ją likimo valiai. Ariela bendravo su prancūzų dailininkais, artistais, uždarbavo modeliu, netgi šoko naktiniame klube.

Septintojo dešimtmečio pabaigoje Ariela grįžo į Maskvą. Čia likimas ją suvedė su žymiu tarybinio poeto Romanu Sefu, praleidusiu savo jaunystę Stalino lageriuose. Išeidamas į laisvę, jis, patartas Kornejaus Čiukovskio, tapo vaikų poetu – vaikų poetus Sovietų Sąjungoje sodindavo rečiau. Ariela tapo jo žmona.

Maskvoje Ariela, kaip ji rašo prisiminimuose, uždarbavo manekene, dėstė prancūzų kalbą.

Nepasidavė likimo valiai

Kai jai buvo devyniolika metų, apžiūrėjęs ją anglas gydytojas artimiesiems parašė, kad pacientės dienos suskaičiuotos. Ariela išgyveno 67-erius metus. Moteris viskuo domėjosi. Net paskutiniaisiais savo gyvenimo metais ji nepraleido nė vienos parodos vernisažo, nė vieno spektaklio premjeros. Į teatrą atvykdavo sėdėdama neįgaliesiems skirtame vežimėlyje su deguonies balionais. Visada elegantiška, pasitempusi, apsirengusi pagal paskutinę madą. Mirė Ariela 2008 m. gruodį.

Tokia buvo mūsų tėvynainė, gimusi Kauno gete, Ariela Abromavičiūtė-Sef. Gal būt jos prisiminimų knyga bus išleista ir Lietuvoje, kuriai paskirtas ne vienas puslapis.

*A. Сef. *Рожденная в гетто. Москва. АСТ, Астрель. 2011. 352 стр. Тираж 3000 экз.*

**P. Baublys (1914 – 1973) – Lietuvos gydytojas pediatras. 1942 – 1944 m. dirbdamas Kauno kūdikių namų direktoriumi, gelbėjo nacių persekiojamų šeimų vaikus. Žuvo lėktuvo TU-124 katastrofoje. Tuo reisų žymūs Lietuvos pediatrai skrido į sąjunginę pediatrų konferenciją Charkove. Beje, sovietmečiu išleistose enciklopedijose šis faktas nutylinamas.

1977 m. Izraelyje P. Baublini po mirties buvo suteiktas Pasaulio tautų teisuolio medalis ir Yad Vashem teisuolių alėjoje pasodintas medis jo garbei.

Jį mylėjo visi...

Gegužės 24 d. Tautinių bendrijų namuose vyko vakaras, skirtas žymaus Lietuvos kultūros veikėjo Leonido Muraškos atminimui. Vakaro metu buvo pristatyta jo žmonos Viktorijos Muraškienės knyga „Aš negaliu nemylėti tavęs...“, kurią išleido Baltarusijos enciklopedijų leidykla rusų kalba.

Jonas RUMŠA

Atvykęs į Vilnių iš Baltarusijos pokario metais studijuoti konservatorijoje, L. Muraška visą savo gyvenimą susiejo su daugiakultūre Lietuvos sostine, tapo Lietuvos kultūros dalimi.

L. Muraška ne vienai klasikinės muzikos mylėtojų kartai buvo žinomas kaip operos dainininkas, nuo 1950 m. iki 1988 m. Lietuvos valstybinio akademinio operos ir baleto (dabar – Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras) solistas. Jis aktyviai dalyvavo Respublikos filharmonijos koncertinėje veikloje. Be klasikinių kūrinių, jo repertuare buvo daug lietuvių, kitų tautų liaudies dainų, kurių turėjo progos klausytis tolimiausių Lietuvos kampelių žmonės. L. Muraška aktyviai dalyvavo stačiatikių bažnytinių ir baltarusių bei lietuvių

pilietinių chorų veikloje, buvo plačios erudicijos ir tolerantiškas įvairių tautybių ir pažiūrų žmonėms menininkas. Jį gerbė ir mylėjo visi, kam teko su juo kartu dirbti, bendrauti, gėrėtis jo nuostabiu dainavimu. Daug šiltų žodžių apie dainininką nuskambėjo minėto vakaro metu.

L. Muraškos žmona knygoje pasakoja apie jo kūrybinį kelią, įnašą į mūsų šalies muzikinę kultūrą, interesų ratą, santykius su kolegomis, paprasčiau žmonėmis ir aukštais pareigūnais. Knygoje daug nuotraukų, kuriose L. Muraška užfiksuotas įvairiais gyvenimo laikotarpiais tarp artimųjų, mokslo draugų, kolegų, koncertų ir teatrų scenose, dainuojantis ir atliekantis vaidmenis operose. Spausdinamos koncertų ir spektaklių, kuriose dalyvavo L. Muraška, afišos.

Lietuvos baltarusiai L. Murašką visada prisimins kaip žmogų, kuris daug

padarė, kad būtų telkiama baltarusių bendruomenė, puoselėjamas baltarusių istorinis-kultūrinis paveldas, baltarusių kultūra, kalba, tradicijos ir papročiai Lietuvoje, stiprinami ryšiai su etnine tėvyne. Nuo 1997 m. iki pat mirties jis buvo Lietuvos gūdų visuomeninių organizacijų susivienijimo prezidentas. Jau sunkiai sirgdamas L. Muraška rūpinosi bendruomenės reikalais, dalyvavo visuomeninėje veikloje, renginiuose jų dalyvius pradžiuogindavo daina.

L. Muraškai vadovaujant tapo tradiciniai kasmet rengiami baltarusių dainos festivaliai, įamžinamas įžymių tautiečių atminimas, pažymimos baltarusių tautos istorinės datos.

L. Muraška mirė 2009 m. kovo 9 d., eidamas 85-uosius metus. Palaidotas Vilniaus stačiatikių šv. Jefrosinijos parapijos Liepkalnio kapinėse.

Knyga apie Lietuvos menininką L. Murašką, kaip minėta, išleista Minske rusų kalba. Būtų nesuprantama, jeigu ji neišeitų Vilniuje lietuvių kalba. Tikėsime, kad taip ir bus neto limoje ateityje.

Lietuvos patirtis įdomi tautinėms mažumoms

„Politikos“ leidykla išleido socialinių mokslų daktaro, Lietuvos rusų bendruomenės veikėjo Rafaelo Muksinovo knygą „Lietuvos valdžios politika diasporos atžvilgiu“ (rusų kalba). Monografijoje nagrinėjamas Lietuvos darbas su savo diaspora užsienyje, diaspora, kuri, kaip pažymi autorius įžanginiame žodyje, turi ilgesnę nei pusan tro šimto metų istoriją ir apie 1,3 mln. žmonių dešimtyse pasaulio šalių.

Diasporos šiandien yra neatskiriama šiuolaikinio pasaulio dalis. Beveik visos valstybės, turinčios savo diasporas užsienyje, yra parengusios ir vykdo darbo su jomis programą. R. Muksinovas pabrėžia, kad

svarbu studijuoti ir panaudoti patirtį kitų valstybių, turinčių diasporas ir sukūrusių efektyvią bendradarbiavimo su jomis sistemą. Prie tokių jis priskiria Lietuvą.

Autorius nuosekliai analizuoja emigracijos iš Lietuvos priežastis ir pasekmes, lietuvių požiūrį į emigrantus-tautiečius, Pasaulio lietuvių bendruomenės veiklą, valstybės darbą su užsienio tautiečiais ir kt.

R. Muksinovas pažymi, kad „Lietuvos Respublika turi didžiulę patirtį, dirbdama su savo tautiečiais užsienyje: čia parengta ir sėkmingai vykdoma „Globalios Lietuvos“ strateginė programa, efektyviai įgyvendinami pagrindiniai diasporos

politikos modeliai – repatriacinė, paternalistinė ir pragmatinė. Racionaliai organizuota Pasaulio lietuvių bendruomenė siekia konkrečių tikslų ir uždavinių, suformuotų Lietuvių chartoje, gyvena ir veikia vadovaujama savo konstitucija, siekia išsaugoti savo identitetą ir visokeriopa padėti tėvynei Lietuvai“.

Ši patirtis, autoriaus nuomone, verta dėmesio ir pagarbos. „Ji gali būti įdomi Rusijai siekiant išsaugoti rusų ir kitų tautinių mažumų identitumą, palaikyti valstybių vidaus politikos stabilumą ir stiprinti tarp jų pasitikėjimą“, - teigia R. Muksinovas.

TBN inf.

Rusų bendruomenė neteko aktyvaus ir tauraus bendražygio

Gegužės 25 d. staiga mirė ilgametis asociacijos Lietuvos rusų susirinkimo pirmininkas Valentinas Jefimovas. Lietuvos rusų bendruomenė neteko aktyvaus savo nario, ryškios asmenybės, mielo ir draugiško bičiulio.

V. Jefimovas gimė 1944 m. lapkričio 25 d. Antrojo pasaulinio karo

dalyvių antihitlerinės koalicijos pusėje šeimoje. 1967 m. baigė Kauno Politechnikos instituto Vilniaus filialo Prietaisų gamybos fakultetą. Dirbo vadovaujantį darbą Vilniaus gamyklose ir mokslinėse-techninėse įstaigose.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, V. Jefimovas dirbo Didžiosios Britanijos atvirojo universiteto dėstytoju-konsultantu.

V. Jefimovo kaip visuomenininko, gabaus organizatoriaus talentas atsiskleidė, kai jis dirbo Lietuvos rusų susirinkime, o nuo 2005ųjų metų iki pat mirties buvo jo pirmininku. Jis rengė literatūrinius-muzikinius vakarus, kuriuose buvo propaguojami rusų kultūros veikėjai nuo Antijocho Kantemiro iki Josifo Brodskio. Jį ypač domino istorinė tematika. Vilniaus universitete V. Jefimovas organizavo ciklą mokslinių konferencijų ir

seminarų. Juose buvo nagrinėjamas Meletijaus Smotrickio mokslinis palikimas ir jo įnašas į LDK kultūrą ir lingvistinės minties plėtrą Rusijoje. Ši daugiaplanį darbą vainikavo prieš keltą metų išleistas rinkinys „Lietuva, Vilnius, M. Smotrickis – visiems laikams prie rusų gramatikos ištakų“.

V. Jefimovas ypač rūpinosi tautinių mažumų švietimu ir tautinių mažumų mokyklomis Lietuvoje.

V. Jefimovas mylėjo gyvenimą, buvo aukštos kultūros, tolerantiškas, korektiškas su įvairios socialinės padėties žmonėmis, turėjo subtilų jumorą jausmą. Toks jis išliks ne tik rusų, bet ir daugianacionalinės Vilniaus bendruomenės atmintyje.

Liudmila Riabenko – Zonn

Lietuvos rusų susirinkimo
Prezidiumo narė

Rusų bendruomenė neteko ilgamečio Lietuvos rusų susirinkimo pirmininko Valentino Jefimovo.

V. Jefimovas buvo aktyvus Lietuvos rusų bendruomenės narys, daug rūpinosi rusų istorinio-kultūrinio paveldo Lietuvoje išsaugojimu, rusų kultūros puoselėjimu.

Šviesus V. Jefimovo atminimas ilgam išliks širdyse visų, kurie kartu su juo dirbo, bendravo ir jį pažinojo.

Tautinių bendrijų taryba, Tautinių bendrijų namai reiškia gilią užuojautą velionio šeimai, artimiesiems, Lietuvos rusų bendruomenei.

SUMMARY

Action Plan for 2012-2014 concerning Integration of the Romani into Lithuanian Society. On 20 March 2012, Minister of Culture Arūnas Gelūnas approved the action plan for 2012-2014 concerning integration of the Romani into Lithuanian society. The plan provides expansion of education for Romani children and adults, organisation of courses for computer literacy and state language, development of social skills of the Romani, and promotion of inclusion of the Romani into

labour market, also of tolerance and dispersion of Romani culture.

V. Karinauskienė. Villa of Ch. Frenkelis Spreads the Light of Jewish Culture. Villa of Chaimas Frenkelis, a division of Šiauliai 'Aušros' Museum, operates already for the second decade. Today it is one of the most important centres for spreading Jewish culture not only in Šiauliai, but also in entire Lithuania. Summer festivals are organised yearly here, numerous other cultural events and meetings with artists and public figures take place, exhibitions are arranged and new books are presented.

D. Babilas. Lithuanian Ethnic Minorities on Pages of Wikipedia. In 2011 the online encyclopaedia 'Wikipedia' was the eighth most visited in the world. It can be read in more than two hundred languages, and Lithuanian pages comprise more than 144 thousands of articles and have over 54 thousands of registered users. Wikipedia has become a necessary information-search tool for many Internet users. Frequently the texts of the Wikipedia are read more widely than official websites of institutions and organisations. And what can be found on ethnic minorities in this ocean of information?

FUEN – Europos tautinių mažumų federacinė sąjunga

FUEN (Federal Union of European Nationalities, toliau – Sąjunga) – vienijanti 90 organizacijų-narių 32-jose Europos šalyse yra didžiausias ir pagrindinis autochtoninių tautinių mažumų susivienijimas Europoje.

Sąjunga buvo įkurta 1949 m. Vėrsalyje (Prancūzija), tais pačiais metais kaip ir Europos Taryba.

2006 m. Sąjunga priėmė Europos autochtoninių tautinių mažumų chartiją, kuri yra veiklos pamatas. Joje, be kita ko, numatyta Europos mažumų trylika pagrindinių teisių.

Autochtoninėms tautinėms mažumoms priklauso tautinės mažumos, susidariusios dėl Europos istorijos padarinių, sienų delimitacijos ir kitų istorinių įvykių, o taip pat Europos tautos, niekada nesudariusios savo valstybės ir gyvenančios kaip mažuma kitų valstybių teritorijoje.

Europos 46-iose valstybėse yra 300 tokių mažumų, kurioms priklauso daugiau kaip 100 mln. žmonių. Vadinasi maždaug kas septintas

europietis laiko save autochtoninės tautinės mažumos atstovu.

Apie 40 mln. Europos Sąjungos žmonių kalba regioninėmis kalbomis arba mažumų kalbomis. Be 23 oficialių ir darbo kalbų, ES gyventojai kalba daugiau kaip 60-čia autochtoninių regioninių kalbų ir tautinių mažumų kalbų tokių kaip, pavyzdžiui, sorbų, fryzų Vokietijoje ir kt.

Sąjunga atstovauja Europos tautinėms mažumoms (autochtonams) regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

Sąjunga atspindi mažumų (autochtonų) interesus tarptautinėse organizacijose, tarp jų Europos Sąjungoje ir Europos Taryboje, o taip pat JT ir ESBO.

Nuo 2006-ųjų kasmet Sąjunga rengia Europos autochtoninių mažumų kongresą, į kurį atvyksta apie 250 šių mažumų atstovų. Kongresai vyko Vokietijoje, Vengrijoje, Belgijoje, Slovėnijoje, Austrijoje. 2007 m. kongresas vyko Taline, o 2012 m.

gegužės 16-20 d. jis buvo surengtas Maskvoje.

Sąjunga spausdina pranešimus žiniasklaidai, rezoliucijas, pareiškimus įvairiais klausimais ir kasmet skelbia vieną pagrindinę (iš trylikos numatytų Chartijoje) mažumų teisę. Pavyzdžiui, 2007 m. tai buvo teisė į mokslą, 2008 m. – teisė naudotis masinės informacijos priemonėmis, o 2009-2010 m. – teisė dalyvauti politiniame gyvenime.

Sąjunga savarankiškai arba bendradarbiaudama su organizacijomis-narėmis vykdo daugybę įvairių renginių, tarp jų ir europiadą – Europos autochtoninių mažumų futbolo čempionatą. 2008 m. taurę laimėjo Pietų Tirolis, o 2012 m. Europos futbolo čempionatas tarp mažumų vyks Lužicoje (Vokietija), jo šeiminkai bus sorbai.

Sąjungos sekretoriatas yra Flensburgo mieste, Vokietijoje.

Sąjungos internetinė svetainė: www.fuen.org. Informacija teikiama anglų, danų, prancūzų, rusų ir vokiečių kalbomis.

Latvijoje ir latvių, ir tautinių mažumų mokyklų mokiniai laiko vienodą valstybinį egzaminą

Šiomet pirmą kartą latvių kalbos valstybinis egzaminas buvo vienodas ir latvių, ir tautinių mažumų mokyklų mokiniams. Manoma, kad, baigdami dvyliką klasę, rusakalbiai mokiniai išmoko valstybinę kalbą lygiai kaip ir gimtąją.

Tautinių mažumų mokyklų abiturientai pirmą kartą buvo atleisti nuo patikrinimo įgūdžių, būtinų darbinei veiklai. Iki šiol tautinių mažumų mokyklų abiturientų atestate buvo žymimas valstybinės kalbos mokėjimo lygis, būtinas darbe. Dabar egzaminų rezultatai automatiškai prilyginti lat-

vių mokyklų abiturientų rezultatams.

Kadangi rusų ir latvių mokyklose egzaminas tapo vienodas, jame liko tik trys dalys. Ketvirta dalis (kalbėjimo įgūdžiai) išimta, nes latvių vaikai vidurinėje mokykloje jos nelaiko.

Vienodo egzaminas buvo siekiama nuo 2004-ųjų metų, į latvių kalbos egzaminą palapsniui įrašant bendras latvių ir rusų mokykloms dalis. Pirmą tokia dalis buvo „Laiškas“. Nuo 2008-ųjų buvo jau dvi vienodos dalys, o pernai rusų kalbos egzaminas užduotys rusų mokykloms labai priminė tas, kurias abiturientai laikė šiais metais.

Latvijos rusiškose mokyklose mažėja mokyklų skaičius. Pavyzdžiui, per pastaruosius keletą metų tik Rygoje uždaryta vienuolika rusiškų mokyklų.

Latvijoje švietimas prieinamas aštuoniomis tautinių mažumų kalbomis: rusų, baltarusių, lenkų, ukrainiečių, lietuvių, estų, ivrito ir romų. Tačiau realiai mokomosios kalbos yra rusų ir lenkų. Kitų tautinių mažumų mokyklose mokoma latvių arba rusų kalba, o atitinkamos mažumos kalba ir etnokultūra mokomi kaip dalykai.

Pagal užsienio spaudą

Naujos knygos

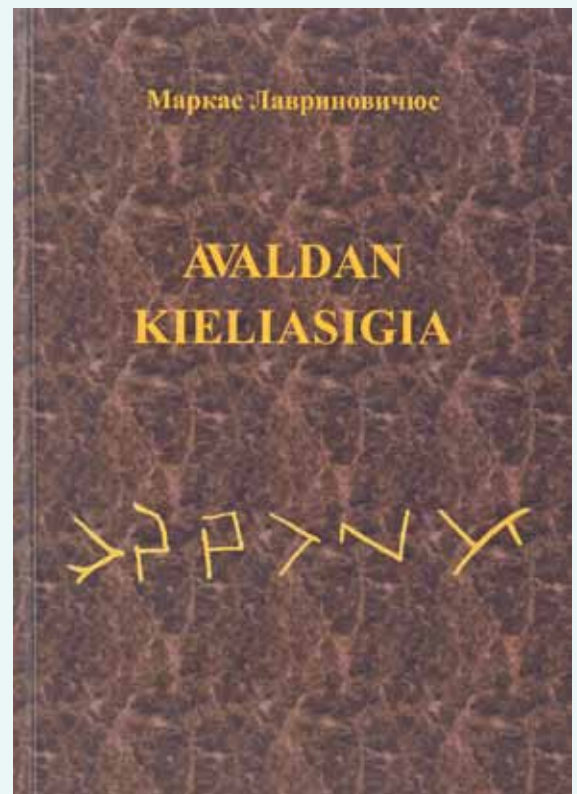
Lietuvos totoriai istorijoje ir kultūroje. Литовские татары в истории и культуре. Adas Jakubauskas, Galim Sitdykov, Stanislav Dumin. Vertėjai Ernestas Jakubauskas, Rozalija Jakubauskienė, Irena Miškinienė, Tatjana Čachorovska. 2-oji papild. ir patais. laida. Kaunas. Lietuvos totorių bendruomenių sąjunga. 2012. 420 p., iliustr., faks., portr. Gretut. tekstas liet., rus.

Виктория Мурашкене. Я не могу не любить тебя... Литературно-художественное издание. Минск. Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі. 2012, ілюстр., с. 140.
p. 18

Muksinov Rafael. Lietuvos valdžios politika diasporos atžvilgiu (rusų kalba). Vilnius. Politika. 2012. 176 p.
p. 18

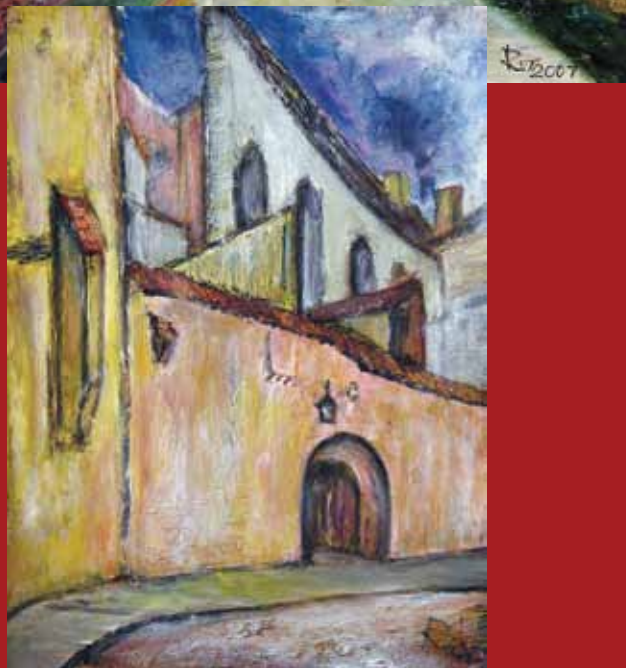

Маркас Лавриновичюс. Avaldan kielasigia (Из далекого прошлого в будущее). Тракай, 2011 г., 80 стр.
Кnygoje surinkti ir aprašyti karaimų tautiniai bei religiniai papročiai ir tradicijos, karaimų šventės. Aprašyti karaimų religijos pagrindai, išskirtos tiurkų kalbų grupės ir karaimų kalbos ypatybės, būdingi bruožai bei panašumas.

„Tautinių bendrijų naujienų“ galerija

Balandžio 26 d. Tautinių bendrijų namuose atidaryta menininkės Reginos Blikaitės paveikslų paroda.

Dailininkė su molbertu nesiskiria jau ketvirtą dešimtį metų. Daugiausia tapo aliejumi, taip pat puikiai įvaldė tapybos ant šilko techniką. Mėgsta tapyti portretus, ornamentus, natiurmortus su gėlėmis, velykinėmis verbomis. Didelę jos darbų dalį sudaro peizažai, Vilniaus senamiesčio ir kitų miestų senosios architektūros vaizdai. Spausdiname keletą R. Blikaitės paveikslų reprodukcijų.

ISSN 2029-7394

9772029739001